

Vabarna Jane:

„Hüä' Setomaa inemisõ,
võtkõ' õks aigo kävvu'
ummil sündmuisil ni
panku-i pahast, ku
küüstäs piledi hinda.“
lk 2

Leima Aarne:

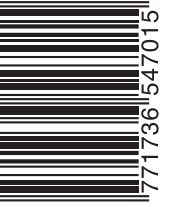
„Kiä' läävä', nimä'
piät saada üteh tiidmisõ,
kost nä lätsi' ja kiä' nä
omma', sis nä tulõva'
ütspäiv tagasi.“
lk 3

Kala Ingrid:

„Oodami 9. juulil kellä 11–18
ja 10. juulil kellä 10–15 teid
kõiki küllä. Tuul pääväl saa
nätä' käsituüvälläpanõkit
„Erisagamatsõ' kirä'““
lk 11

Setomaa

Hind 1 euro

Juuni 2022, nr 6 (391)

Välländmist tugõ Setomaa Kultuuriprogramm

Vahel Setomaa valla leht

Setomaal oll avvu võtta' vasta riigi president

Setomaa om Eesti üts jago ja sama kindlalt om mi riigi sümbolis presidendi aamõt, kedä soolmaal avvustõdas ja armastõdas. Tuud näüdäs ka' ildaigu Eesti riigipää kauk mi maanulka. President Alar Karis käve Setomaal 22. ja 23. mail, oll migulapäävä kirmasõl, sai kokko küläinemi ja Setomaa iistvidäjdõga', sai tutvast setokõisi kultuurieloga' ja käve Verska Gümnaasiumih ja latsiaiah.

SARAPUU INDREK

Pühapävä, 22. mai hummogu oll president Karis Luhamaa kerkoh ja vahtsõh külämajah, koh inemisi hüäsmeeles istut külämaja mano tammõpuu. Üts mõtõh, mille tä Luhamaal käve, oll mõnõh mõttõh ettevalmstus toolõ, õt augustikuu edeotsah om Luhamaal kunigriigipäiv, kohe presidendil om ka plaan tulla'.

Härmä küläh oll riigipää migulapäävä kirmasõl ja sai kokko Setomaa vedosnigõga'. Riigipää käve viil Reegi majah, Obinita muusiumih ja Kunsti-zaalih ni kai Kauksi Ülle näütemängu „Nigu nõidus“ esietendüst. President oll üüd Verska sanatooriumih.

Iispäävä and riigipää üte tunni Verska Gümnaasiumi opilaisilõ ja käve kaemah Verska latsiaia setokeelist rühmä. Uma tunnih Verska noorilõ kõnõl president tsuut hindäst, uma kaaskunnast ja vastas kooli-opilaisi küüsüt küüsümüisilõ.

Nii näütuses selgit riigipää, õt nuu', kiä' timäga' üteh käävä' ja timmä hoitva', olõ-õi õnnõ turvamehe', a julgõstusteens-tüs ja näide siäh om ka' naane, kiä' saistas püstü ja naarahut ni kumard. President kaibas ja tekk nalja, õt timä aamõdih tohi-i autoga' eis' sõita', a tä või morotraktoriga' haina niit' ja tuud tä tege suurõ hoolõga', õt kompensii' umma autoga sõitmisõ tahtmist.

„Ma võta hindä miiskunda tüühü õnnõ hindäst targõbit inemisi,“ üteli riigipää, kinkõlõ miildüs poonta'. Tä om tiidläne ja tiid, õt poontõh tulõ vällä tõtõ. Tuuperäst tä kõõ ütle-ei vällä umma mõtõht, taht tiidä', midä töösõ' ütles, arvasõ, õt kõiki mõttit ar' kullõlda'. „Tuud kõkkõ saat tetä' õnnõ hindäst targõbidõga'.“

Kokkoamisõl oll pallõ juttu seto kultuuri umaperäst. Presidendil hindäl om suvõkodo Setomaal, õkva Piusa iju veereh, a setokõsõst tä hinnäst pia-ai, kukki' ost tagasi uma eesti juuriga' vanavanõbidõ veski. A siih

President kohtu Verska Gümnaasiumi kooliperrega.

Presidendi kantselei kogo pilt

maal omma' üles kasunu' näide latsõ' ja no' juuskva' müüda morro jo' latsõlatsõ.

Kõik, kiä' riigipäaga' trehvssi', sai' eis' tunda', õt mi president om laadna ja tasakaalukas miis, kiä' tiid täpselt, mia oma Setomaa, täl om siih hulga sõpru ja tä saa arvu mi murrist.

Kukki' murrist tä hindä üllä-tüses väiga' kuulõki-is, päämät-selt omma' inemisõ' mi kan-dih hüämeelitsõ' ja uhkõ'. Presidendi saatkundki' oll väigagi' üllätünü', ku Luhamaalõ oll kokko korjunu' pia 150 inemist. Säänest suurt huvvi olõ-õi väiga' olnu'.

Üts küüsümüs jäi õks õhku: kas Setomaa ainumas gümnaasium, Verska gümnaasium, om õks Öuruupa Liidu edimäne gümnaasium ja ku kavvõndõh tä täpselt mi riigi- ja kultuuri-piirist om? Vai om õks mõni Narva kuul lähõbäl? Tähtsä om tuu, õt kõik, midä Seto-

maal om nätä' ja kuulda', om üleilma tasomõl ja kõik ilm om Setomaal.

Setomaalt läts mi riigipää kokko saama tõisi riigipäiega' Davosih, koh arotamisõlõ tullit' töömõli üleilma murrõ'.

Setomaa om üteh presidendiga' ja uhkõ uma riigipää üle.

Provva Sirje Karis kõnõlõs Härmäl leelonaisiga.

Presidendi kantselei kogo pilt

Presidendipaar inne Obinita Uue Teatri etendüst.

Presidendi kantselei kogo pilt

Hüä seto rahvas!

Suur suvõaig om käeh ni koolitii jo amki unõssih. Setomaal saat oppi' ka suvõaol, toimusõ' mitmõ' laagri', miä' hoitva' korgõh nii seto käsitiid, pillimängo ku leelolaulu. Hüä, õt seto kultuuri tutvustus om oppõkavah ka liina kuulõh. Võtsõmi hoolõst Leima Eveliniga tutvusta' Verskah Setomaa kultuuriello Tarto Tammõ kooli kultuuri-suuna 10. klassi opilaisilõ.

Hirvemäel sai ütehuuh nuuriga laulta', tandsi' ni vastada' koolitüü jaost küüsümüstele seto kultuurist ni ülembsootska aamõtist. Noorõ' mõistva' küüssü' ja ku panniva' märkmit kirja, sis arvada' saiva' seto keelest ka arvu.

Migulapäävä aigo, 22.–23. mail oll' Setomaal visiidil Eesti Vabariigi president Alar Karis üteh provva Sirje Kari-sega. Verska Gümnaasiumi opilaisilõ oll' presidendi visiit kimmähe üts hüä võimalus küüssü' presidendi aamõti ni õgapääväelo kotsilõ. SäädsEesti riigipääle rinda ka märgi KÕNÖLÕ' MUKKA SETO KEELEH, õt olõsi' loovkamb timäga umah keeleh kõnõlda', niisamata seto keele ku põlidsõ keele alalhoitmisõ märgist.

Eesti riigi lipupääväl, 4. juunil tõmpsi' setokõsõ' korgõhe ka uma Seto lipu. Ida-Viromaal Kaevuri maja moro pääl olli' 4. juunil seto kultuuri päävä'. Talo moro pääl avati tuukandi setodõlõ ni müüdäkäüjilõ postitsässon, minkõ esä Piitre pühits kõigi tiikäüjilõ pühakulõ Nikolailõ (Mikul'). Tuu kandi setodõ kokkokutsminõ ni üteh ilotaminõ ja kulataminõ oll' setoverd taloperemehe Aare Rebbani mõtõh ni pühendet uma imä Öie (Metslinnu) Rebbani 79 hällüpääväst. Petserih sündünü ni Meremäel elänu naane olõ-i unõhtanu vanno seto viiekeisi ni mõistsõ viil vanah iähki hõste laulu iist üteldä'. Setodõ üleilma kokkokutsminõ om tähtsä ka välähpaul Setomaa. Kõüdüs ummi juuriga püüsüs ka sis, ku elo veese muialõ. Aitumma Aarelõ kõrraldamast ni seto rahvast jal kokko kõütmäst!

Uma kultuuri hoitminõ ni uma rahva kokkosaaminõ om tähtsä ka liinuh. 5. juunil oll' Talina vanaliinah seto kultuuri päiv. Päävä avasi nuursootska Operi Rain. Sootska Tormi Pireti kokkosäet kava sai kimmäs, oll' seto laulu, tandso, setokeelist näütemängo ni pallõ muud.

24. juulil ooda Tarto liina setosit Tarto 2024 autovabadusõ tänavalõ, õt üteh Ilolanga leelokooriga ilota' ni Seto Kuningriigipäivä tutvusta'.

Avvu Ilmapuu 2022 laureaadiõ Edina Csüllögilõ hõimurahvidõ tunnustusõ iist! Edina om Soomõ-Ugri filmifestivali raamõh arõndanu kuuhtüüd hõimurahvidõga ni julgustanu nuuri hoitma ja hindama umakeelist kultuuri.

100 aastakka USA saatkunna kuuhtüüst Eestih om märgilinõ ni and inämb põhjust üle kaia' ka elo Setomaal. Hüä miil oll' tervtäädä' Setomaal Satserinna nulgah USA saatkunna majandus- ja ettevõtlusnõunikku Megan Naylonit. Üteh Setomaa turismivedosniku Leima Aarnega oll' meid pallõld 16. juunil Talinahe USA saatkonda 100 aastaga pidustuisist osa saama. Vii näile kutsõ' kimmähe ka Seto Kuningriigipääväle.

Ütleminõ, õt koh sõira, sääi sõpru, tõi 11. juunil Satserinna nulka sõirapääväle hulga rahvast.

Avasi ülembsootska saatkunna ka Saaboldah Hingla taloh. Minevä aastak renoveerit seto taloväreht oma valalõ olnu jo mitmilõ grupõlõ, kiä' huvitusõ' seto kultuurist ni üteh laulmisõst ja tandsmisõst. Tehnä tuu iist Setomaa giide Leima Aarnet ja Külvik Helenit, kiä' morol lasõ-i haina kasuda'. Küläliisi Hingla kultuurimorol om olnu mitmõst riigist, a hulga ka Eestimaa päält.

Seto kultuur hoitus ni saa tugõvambast, ku om kullõjit ja kaejit. Setomaal om kultuurielo rikas. 2. juunil kuts Seto leelopäiv kokko kõik leelopargi', kiä' nii Setomaal ku üle Eesti kokko käävä'. Õga kolmõ aastaga takast peetäs laulukaarõ all ütist laulupito ni timahava lauldas ilolaulõ. Seto Folk, Ostrova Festival, Seto Kuningriigipäiv, Lüüb-nitsa sibula- ja kalalaat omma' üte' suurõmba' sündmusõ' Setomaal. Lisast viil hulga kerigopühhi, mitmit tiättriõdagi Obinitsa Out Tiättrilt ni Taarka Perimustiättrilt.

Hüä' Setomaa inemisõ', võtkõ' õks aigo kävuu' ummil sündmuisil ni panku-i pahast, ku küüstäs piledi hinda. Kultuuriello Setomaal tulõ õks tukõ', õt olõsi' hindäl kohe minnä' ni tõisil, kiä' Setomaalõ tulõva', midä kaia'.

Ilosat ni kirivät suvõaigo!

VABARNA JANE, ülembsootska

Seto kostipäävä juubõli tähe all

Juubõli kostipäävä organisiiemisõ ettevalmstusõ' naksi' pääle maikuu. Õga aastaga om soo üritüs umanõolinõ. Kostipäävä näo kujondasõ' osavõtva' kohvikidõ perre' ja miiskunna', huvtava' kotusõ', hüä' sõõgi', laulu', tandsu' ja opitarõ'. Šool aastagal om 17 kohvut ja kõigil om olõmah kohvigu-päivi kogõmus.

MALKOVI PILLE

Seto Küük tegevjuht

Joba talvõl sai otsustõt, õt suurõ sünnpäävä jaos tetäs juubõli logo. Vahtsõ visuaali tegemisõs and toetust Setomaa Edendüsfond. Valmis sai illos logo, minkõ kunstnik om Urmi Evelin.

Ilosa märgi välimitsõh tsõõrih omma' käe', mia' sümboolsiirvä' pakmist ja vastavõtmist. Olõ-õi puudu ka' moodustunu' verevidõ kiiriga' pääväkene. Keskaigah om juubõli märk – Rooma numbri X, mia om ka' vana talomaja aknõ kujotis. Sügäva sisuga' logo hõikas kõiki maitsma mi hüvvä seto süüki ja kultuuri.

No' om paras aig naada' plaanõ pidämä, kaema kohvikidõ tegemisi ja kutsma sõpru hindäga' üteh katõlõ ilosalõ augustikuu pääväle.

Mi tutvustuslehe' omma'

kohvikidõh, turismiinfo punktõh ja Seto galeriis.

Piusa Veereh kohvigupidäjä Novikovi Jaana kirot uma minevääastaga edimätsõst kogõmusõst säänestmuudu: „Pääle naati jo varra keväjä, oll hulga ülemõtlõmist ja ettemurõhtamist. Viimätsel nädälil oll meil sainu pääl tegevuskava', õt midägi' ar' unõhtasi-i. Tuu perrä miiskund tegutsõsi. Ku peräkõrra tuu tähtsä kostipäiv kätte joudsõ, oll äreviis õks peris suur, mi jo tiia-äs, kuvamuudu kõik nakas olõma ja

midä uuta'. Päävä joosul tull mõntki' ümbre säädä', olla' paindlik. Ma mälehtä, õt ku õdak kätte joudsõ, sis mi joudsõ õnnõ hädäperälist korsta' ja sattõ väsimüsest sängü.

Täämbä taha üldä', õt oll kõva kogõmus. Kaemalda' koroona-piirangidõlõ mi mano joudsõ mitusata inemist. Eiski' vihm otsust meeie küllä tulla'. Mi sai toetavva ja motiivirvõ tagasisidet uma tegemisilõ. Mi jäi ka' eis' rahulõ, mi sai tuuga' kõrda.“

Ku ma küüsse Maagõkõsõ pernaase Kruusamäe Sirje

Šoo aastaga kohvigu'

- Vanavalgõ Võimalus Miktämäel
- Kalamaitsete Majakas Rõsnah
- Väikesaare kohvik Usinitsah
- Kõrtsitare Niitsikul
- Maagõkõsõ Maitsõ' Saaboldah
- Vana Tare Takah Kolossovah
- Näpotüü Kotus Matsurih
- Matsuri kohvik Matsurih
- Harrõoro Hämätüs Masluvah
- ObiNizza Üülokaal Obinitsah
- Rikka Ivvani Man Küllätüväh
- Umastõ tsäimaja Tsergondõh
- Iloline Kirsi Talo Meremäel
- Kostikotus Kislovodsk Kiislovah
- Kohvik Piiriveereh Vinskih
- Piusa Veereh Jõksih
- Anzelika Mahetalo kohvik Pruntovah.

Nedsäjä külä esä' ja puja' käve' matkamah

Maikuu keskaigah võti' Nedsäjä külä esä' ja puja' üteh kaitsõliitlasõ ja sootska Hõrna Aarega' ette katõpäävädsõ matka kodomõtsa. Kuvamuudu näil läts, tuust kirotas Setomaa lehele Nedsäjä külä 11-aastaganõ poiskõnõ ITSE RAMSES.

Mi matk naas pääle ilosal perästlõõnatsõl aol Nedsäjä küläplatsi päält. Mi tei ütidsõ pildi ja sis naksi minemä, latsõ' iih ja suurõ' takahpuul. Ma' oll kaardilugõja. Matk oll 9 kilomeetrit. Mi lätsi läbi mõtsa ja võso, üle suu, kooni' tull puhkõpaus, õt tšuuat juvva', ja lätsi sis jäl' edesi.

Pia joudsõ suurõ tii pääle, mia oll liivast tett. Mi käve edimäit tuud müüdä, a sis mi lätsi läbi võso, kooni' joudsõ suurtii pääle tagasi. Sis mi tei sõõgipausi.

Mi löüdsõ mulka, mia' oll' tennü' sõaväeläse'. Huvtav oll sis, ku mi joudsõ suuhtõ ja pallõsil sai' jala' hämmest, vesi läts saapa sisse. Sis tull naada' saapit ja kaptit kuivatamma.

Järgmätse kaardilugõjas sai Valgu Maru. Timä mõistsõ väiga' hõste kaarti lukõ'. Mi joudsõ ilda õdagu tsihtkotu-

Nedsäjä matkaja' mõtsah.

Valgu Toomasõ kogo pilt

sõhe Poogandi järve viirde. Sääi järve kõrval mi oll tulõ ümbre, tõi ja panni puid tullõ, õt tuli palasi', ja seimi sõaväe süüki. Mi magari suurõh telgih, koh oll ahi seeh.

Hummogu mi sei jäl' sõaväe

süüki ja naksi Piusa jiu poolõ liikumma. Mi löüse alt Piusa iju veerest kopra päälui, minkõ üts lats sai hindäle, ja löüse ka' lätte. Sis mi ronõ jäl' Piusa kaldõst üles ja puhksimi. Peräst tuud mi lätsi seebipuuti. Seebi-

poodih sai' latsõ' ilma rahalda' seebi kingtuses ja sis mi lätsi tagasi telgi mano. Latsõ' jai' sõaväe süüki ja suurõ' panni' telgi kokko. Sis lätsi' kõik autosidõga' kodo ja kõigilõ miildü matk väiga'.

Presidendipaar Luhamaa rahvaga.

Presidendi kantselei kogo pilt

Leima Aarne: Seto kultuuri püüsümä-jäämisõ võti om sääl, koh eläse' seto'

Leima Aarne, olõt Setomaa vallavolikogo asõesimiis, Setomaa Turismi juht, Luhamaa kandi iistvidäjä, sooaas-takadsõ Seto Kuningriigi iistvidäjä, lisa tegutsõt viil giidinä – kuis suvõlõ vasta läät?

Tiidmisõga, õt suvi tull' uutmalda' ja vaia om vähämbält kolmõ ello, õt kõik plaani' tet-tüs saasi'.

Meil Kau hulga külälisi Setomaal nii suuri sündmuisi aigu ku muul aol – kuis nä nägevä' Setomaad?

Giidinä või kinnit'ä, õt Setomaa om joba pikembät aigu nii-üldä' hüäh kiräh. Meid tiidäs, mi kimmäst hindätiidmist imehteldäs. Mul hindäl om vahel tsuut võlgelämisõ tunnõh – kas mi ka tegelikult säändse' olõmi, nigu olõmi mõistnu' hindäst pildi luvva'. Huvitav om, ku ma küüsi, õt ku pallõ om setosit kokko, ja lisa, õt võrokõisina pandõ hinnäst umal aol kirja kohki 80 000, sis paktas meid rohkõmb.

Midä siist otsma vai kaema tuldas?

Soo om hüä küüsümus, midä päävä alostusõs külälisõlt küüssü'. Ma' olõ õks küüsünü, õt mis lüü edimädsenä päähä, ku kuulõt sõnnu „seto“ vai „Setomaa“. Üldäs õks nuid seto kultuuri suuri asju – leelot, rõivit, õigõusku ja vahtsõmbast aost kuningriiki. Ja handšat muidogi kah.

Määne paistus olukõrd majutusõga?

Arva, õt ütsigu' külälisõ' löüdvä' õks kõgõ hindäle üumaja. Mi turismitalodõ vai kodomajutustõ sängukotusõ' omma' väega erisagamadsõ'. Säändse' kõlbasõ' hõste sõpruskundolõ ja tüükollõktiivle. Reisibüroo piät ummilõ kliendele kindlustama võrdsõ' tingimused' ja siih päst õnnõs sanatoorium. Mano om tulõmah Obinitsah Ilmaveere ja Verskah innitse Hirvemäe arõndusõ'.

Määnest süüki otsitas ja kas tuust jakkus?

Grupi' omma' hindäle varramba süümisõ ar' telnü. Suvõl om rassõmb ütsikul külälisõl,

süvvä' saat, a liisna pallõ tulõ uuta'. Iihpuul ülti vahtsidõh Obinitsa ja Verska kotustõh saa kah tulõviguh süvvä'.

Olõt võtnu sõnna hüäkõrra kotsilõ, soovitanu niit'ä kraavipervi ja tiiviiri. Määne om Setomaa valla võimõkus avalikkõ kotussit kõrrah pitä'?

Üldisõlt olõ-õi hätä. Verska, Meremäe omma' kõrrah. Nii-samatõ Lüübnitsa. Obinitsa om nii ja naa. Poodi kõrval park ja külakeskusõ ümbrus omma' kõrrah, a pallõ om külä seeh tiipervi, koh hain rinnuni. Tiipuulnõ perv või olla' küll riigi uma, a krundiomanik võisi' kah esi' tuu ar' niit'ä'. Riik küll tulõ uma vikatiga, a vahest voori ja tuudki süguse ilda. Mõttõviisi muutuminõ – ku tii aia seest, sis tii ka aia takast. Ku tii vallakeskusõh, siis tii ka valla veereh. Võimõkus võrdus rahaga. Ku suurõ numbri saami / tahami taa ria pääle kirota'.

Kuis Sul om õnnahunu Luhamaa nulgah tukõv hüäkõrd kehtestä'?

Ah, õt sääne mulje om sis

jäänü ... Olõmi sooniaoni inämbüse esi' tennü. Ku vaia, sis hõiganu valda, õt suvistõ tulõmah, a tiiperve' viil niitmäldä. Kirotanu Maantiimõtiõh, ku Kiviti veereh hain korgõ.

Looda, õt sõna pidä ja vald nakas ka Luhamaal niitmä. Mi küläga inämb jovva-ai – tüüde maht om lännü liisna suurõs. Tegeligult omgi taa kõik üts kuuhtüü. Initsiatiiv ja uma osa, aga ka kontroll piät olõma kogokunna puult.

Mis om timahavatsõ kuningriigi eriperä?

Kõköpäält vahtsõnõ kotus. Kolmas Luhamaal. Alostõdi koolimaja man, sis ol' mitu vuuri Määsi mäel, no' sis küläplatsil. Ku Kolossovah saie' kokko hõigatus seto muusigu', sis soo voori seto näütleja'.

Veesaarõ Anne om vedosnikus. Mängimi jupikõsõ Kauksi Ülle / Leima Mäise muusikalist „Seto Odüsseia“.

Olõt jo pikkä aigu Setomaa tüürmisõ man olnu, mis om muutunu? Koh omma' kari? Mis Setomaast saa?

Setomaa om parhilla' risttiil – kuismuudu, kellega ja kohe edesi? Üte põlvkunna jago aigu om toonu meid siä', koh parhilla' olõmi. Soo om olnu uskmalda' kimmäs ja imelinõ tii – pikäst hindäsalgamisõst uhkõ kuningarahvani. Üts osa meist om lännü igävikku, töösõl osal sammukõnõ tõntsimb. Suur taud ja suur sõda omma' lahknu' seto rahva läbikaumist.

Ambitsioonika' ettevõtlusaladsõ' tsihi' omma' mustsitkidõ näol saanu' hüä tulõmusõ ja lambakasvatusõga läbi sadanu.

Täämbä jutlustami maheadast Setomaast ja annami koolilastõlõ mahesüüki. Euroopa päävoolu sõnum, a kas taa ka seto rahvast ja kultuuri kohegi vii? Sõnumi vedosnigu' omma' umast ideest vaimustusõh ja soo om näide vahtsit mõttit halvanu. Umma viimäst andva põlvkund om olnu sääne, kiä inne panustas Setomaalõ ja sis kaes, kuis aša' kotoh, a vahtsõnõ om pragmaatilidsõmb.

Ma kõrda viil kõrd ja viil kõrd. Seto kultuuri püüsümä-jäämisõ võti olõ-õi ammu'

inämb Petsereh, olõ-õi täämbä ka Verskah vai Obinitsah. Om Põlvah, Võroh, Tartoh, Talnah – sääl koh eläse' seto'. Setodõga läbikauminõ, seto seltse luuminõ, setodõ ütehhaardminõ Setomaa elo mano – soo om mi tulõvigu võti. Soo piäsi' olõma koo kodo-Setomaa ja Setomaa arõndusorganisatsioonõ tsiht.

Kiä' läävä', kiä' tulõva'?

Kiä' läävä', nimä' piät saama üteh tiidmisõ, kost nä lätsi' ja kiä' nä omma', sis nä tulõva' ütspäiv tagasi. Kiä' tulõva', tulõ edimädsõst pääväst pääle haarta' üteh.

Kas kiil häös vai nõsõs?

Kiil om pragmaatilinõ osa elost, timä mõistminõ olõ-õi ainus rahva hindätiidmisõst, kuigi üts olulidsõmb. Õnnõs om setodõl ka tõisi setos olõmisõ tukõ.

Minkõ üle viimäte hüä miil ol'?

Tegeligult piäsi' õga päävä iist tenolik ja hüä miil olõma.

Küüsse **KAUKSI ÜLLE**

KIRI TOIMÖDUSÖLÖ

Ma tiiä-äi, kinkõ uma om Obinitsa poodimaja innidse söõkla kõrval plats, tuuperäst sis saada soo kirä aolehe Setomaa toimõdusõlõ, Setomaa Vallavaltsusõlõ ja Võro Tarbijidõ Ühistule.

Obinitsa küllä joud õgal aas-tagal inäp ja inäp inemisi nii Eestist ku üleilma. Poodi iih huulidsa pääle maha-ai masina' ar', tuuperäst pandas näid ka' poodi kõrvalõ plati pääle. A tuu om vihmatsõl aol täüs mualumpõ. Platsi kõrdatege-

minõ tohisi-i olla' umanigulõ (vai umanikõlõ) väiga' suur rahanummõr. Soo, poodihuunõ põhapoolinõ ots om muidogi' pallõ külästatäva ja kõrrastõt Obinitsa külä nii-üldä' tõrvatsilk, mia jätä-äi kohalikolõ õga külälisilõ hüvvä muljet.

Kinkõ uma om plats, kas olõs võimalik tuu panda' mustkattõ ala, õt massinast vällätulõja (vai massina pääle minejä) piäsi-i mualumpi saistamma?

VANANURMÕ ILMAR

Vanannurmõ Ilmari pilt

Avati Saatse välilava

VABARNA JANE

Kultuurielo Setomaal edenes. Vana rahvamaja Saatseh om küll ar' lamtõt, jäänü' omma' õnnõ mälestüse', a vahtsõnõ külälava sai illos ni tuu tõistmuudu ao' Satserinna nulk.

Sõirapävä, 11. juunil kell 16 avati kõrdapite kultuuriprogrammiga Saatse välilava.

Alostusõst kõlasi Seto hümn ni Satserinna leelonaisi ava-

mislaul. Tehnati ehtäjät, MTÜ Satserinnat jt.

Õtak läts edesi Obinitsa OUT tiatri etendüsega „Nigu nõidus“. Tandost mängse Ned-säjä Külä Bänd.

Peko andsõ ilosa päävakese ni pido tundu keset küllä ku tsill'okõnõ festival. Võeti aigo, õt olla', tandsi', juttu aia'.

Anna avvu tegijilõ, küläravalõ, kiä' hüäkõrda teivä', ni kõkõ suurõmb teno Kala Ingridilõ asaligu iistvidämisõ iist.

Meremäe kooli keväjälaagri

PLOOMI ANETE

9.–10. juunini' oll Meremäe kooli keväjälaagri. Laagri om olnu' kooli traditsioon jo 2016. aastagast. Edimäts' kooli-laagri' olli' Navigö küläh. Aastagidõ joosul om laagri olnu' viil Obinitsah ja Piusah, a šool aastagal Verska lahe ilosa kaldõ pääl Rõsna puhkõkesküsõh.

Keväjälaagri mõtõh om, õt kuis lõbusahe lõpõta' kooli-pingih istut aastak. Pidoligu aktusõ asõmõl saias tunstusõ' kätte luudusõh, koh jo kuuh olt kats päivä. Pidolikkõ röivit olõ-õi ka' mõtõht üteh võtta', kõik opilasõ' lõpõtasõ' muu-vai hainaplekilitsi röividõga', eis' pääväst vereväst pliikünü' vai vihmast hämmõ'.

Šool aastagal päiv oll nii hüä, õt and näolõ ilosa tooni. Ilma pääle olli' opilasõ' tsuut pahanu', kiäki' olõ-õs viil läm-mäga' harinu'. Šoo aastaga laagrih oll 34 opilast, 10 oppa-jat ja üts truu pini.

Kõik nä joudsõ' Rõsna puhkõ-kesküsõhe inne lõõnaht. Aigu lasta-as raisku minnä', kõr-raga' naati tegemisiga' pääle. Opilasõ' jaeti kolmõst: 1.–3. klass, 4., 5., 7. klass ja 6., 8., 9. klass. Õgal grupil tull hindäl lipp tetä', jo oll tunda' võistlus-himo. Kõik proomõ' tetä' kõgõ pareba lipu, mia näüdas näide grupi erimuudu olõkit. Tõõsõ tegevüse alostusõs visksi' koo-likaaslasõ' pintsli' käest, õt tetä' vahtsõ' grupi', koh olõs õgah iäh latsi. Vahtsõ' grupi' kuuh, naati mängmä mees-kunnamängu nimega' „orien-teeruminõ oppõainih“. Orien-teeruminõ oll huvitav, a ka' rassõ kiholaisi, parma ja kuuma peräst. Lissas tull läbi kävnu' ilmadu pikk rada. Orienteeru-minõ läbi, joudsõ' latsõ' tagasi opitarõdõ aos.

Meremäe kooli laagrih.

Kahuski Päivi pilt

Lehte tegevä':

Toimõtaja Kauksi Ülle, tel 5656 9079, e-post: kauksiyllle@gmail.com
Toimõtaja (lisaleht Vahtsõd Vallah) Sarapuu Indrek, tel 522 0661, e-post: indrek.sarapuu@setomaa.ee
Keeletoimõtaja Palmi Silvi
Seto keele tõlkja Sarvõ Öio
Külesäädmine Lööpri Priit
Välläandja: Setomaa Liit

Setomaa kolleegium: Külviku Helen, Kauksi Ülle, Laaneotsa Annela, Matvei Arvi, Sarvõ Öio, Leima Aarne, Kruusamäe Meelike, Jüriõ Vello, Järvelilli Rein, Leima Evelin, Mustimetsa Indrek.

Trükjä: Printall AS

Lehe ilmumist tugõ Setomaa Kultuuriprogramm ja lisalehte Vahtsõd Vallah Setomaa vald.

KAASTÜÜ' saata: kauksiyllle@gmail.com
 vai Setomaa aoleht, Obinitsa külä, 65301, Võro maakund.
SETOMAA VALLA UUDISÕ' saata: vald@setomaa.ee
 Tähtaig õga kuu 12. kuupäiv.

Lehe telminõ ja reklaam: tel 5627 3889, info@setoinstituut.ee

Setomaa Avvulistõ Ülikooli lõpupäiv

Meil kõigil om meeleh vanasõna „Midä opit noorõh iäh, taa saais eloag sul pääh!“.
 Viimädsõ ao muutusõ', uuvõndusõ', vahtsõnõ elokõrd taht õgapäävõst manoopmist, nõud opmist terve elo.

JÜRIÕ VELLO

Vanõmbah iäh opminõ om löüdnü tii suurõ arvo inemistõni, suurõnõnu om kotsidõ arv, koh opitas, ja kasunu om inemistõ arv oppõrühmih. Opmisõ mano püvvetäs tuvva' mi ütiskunna avvulidsõmb ja vanõmb jago, õt anda' näile vahtsit tiidmisi ja tukõ arvosaamisõs täambäste päivä joudnu muutustõst ja mõistmist toimõtulõkis nii umah ku ütiskunna eloh parhillatsih tingimustõh.

Huvi hoitminõ kõgõ vahtsõ vasta, õgapäävane hindä täv-vendäminõ ja opminõ avitas alalõ hoita' kõrgõ iäni selget mõistust ni arvosaamist ilmaelost. Oppus, midä iäkilõ paku', piat olõma sääne, mis näid huvitas, midä näile vaia om ja mis hoit näid kõgõga kur-sih, hoit üte joonõ pääl ümbre olõva elo ni tegemistõga.

Opminõ vanõmbah iäh, nn Väärikidõ Ülikool, om veiga tähtsõ täv-vendõsõppõ vorm, tä tugõ inemisi, avitas parõmbidõ arvo saia' olnu' ja edespidi tulõvist muutustõst mi ümbre ja avitas toimõ tulla' õgapää-vädsõ eloga.

Tarto Ülikooli täv-vendõskoolitustõ all alost 2010. aastagal tüüd Väärikidõ Ülikool. Taa oll' mõtõldu inemistõlõ vannu-sõh 50+. Edimält naksi' opmi-sõga pääle iäkidõ rühmä' Pärnuh ja Tartõh. Parhilla' tüütäse' säntse' iäkidõ oppõrühmä' üle terve Eestimaa: Talinah, Tartõh, Pärnuh, Viländih, Narvah, Valgah, Kurõssaarõh, Tüiril, Keilah, Põlvah, Elvah, Võromaal Navi küläh ja Setomaa vallah.

Opminõ käü eesti vai vinne (üteh Talina rühmah) keeleh. Septembrikuuh alostadas ja aprillih oppõaasta lõpõs. Inämbüseh kävvas kuuh kokko kõrd vai kats. Kullõldas loengit ja tetäs tüüd ka seminäre vormih. Teema' valitas säntse', mis inemistõlõ pakva' huvvi. Kullõldas ettekandit poliitikast, psühholoogiast, tervüsest, sõõgist, ümbretsõõri ilmast, kultuurist ja õgapäävädsest elostki.

Mi Setomaa vald sai liidõt 2017. aastagal kokko innitsist Verska, Miktämäe ja Meremäe valdust, mano Luhamaa nulgä külä' Misso vallast. Sääne liit-minõ olõ-s kõigilõ miiltpite. Aoluulidsõ' Setomaa nulgä' omma' ka jätnü' jäle mi piirkunna kombidõ ja keele umape-räle ni erisüstele. Pääle opmisõ oll' vaia ka mi inemisi tihtsäbäst kokko köütä'.

Setomaa vallah tull'i opmisõ-himolidsõ' iäka' kokko edimäst kõrda 29. oktoobril 2020. aastagal Setomaa kultuurikesküsõ saali Verskah. Avasõna', tervitüse' ja hüä' soovi' ütli' Setomaa vallavanõmb Kudre Raul ja

Lõpupidol ülembsõotskaga.

Jüriõ Vello kogo pilt

vallavolikogo esimiis Järvelilli Rein. Muusikakooli latsõ' esiti' tervitüses veiga süämliku' luv', juhõndajas Härmsõni Meeli.

Setomaa valla iäkidõ ülikooli edimäne teema oll' „Hüä söõgi valiminõ and hüä tervüse“. Kõnõl' naist söõgi ja tervüse umavaiholistõst kõüdüstest meditsiinidoktor Maseri Mai.

Novembrikuuh kullõldi ni arotõdi pensioni ja toetustõ kotsilõ käüvit säädüsi. Pensionisäädüsi „Riigi päämane tugi iäkilõ om pension“ selef pensioninõustaja sotsiaalkindlustusaamõtist Leima Laurits ja hooldõkododõst „Hooldõkodo' ja naidõga kõüdet probleemi“ tekki ettekandõ KOV nõustamiskesküsõ lõuna piirkunna juht Tuubeli Meeli.

Sis nakaš pääle pressmä koroonatõbi ja panti massma terve rida piirangit. Vahtsõst saimi kokko tulla' sügüse 2021 – 30. septembril Inara Vanavalgõ Kohvitarõh. Võro notar Anipai Inga kõnõl' tee-mal „Perändüs ja/vai kingtüs“, midä üteli vai tõõsõl kõrral sil-mäh pitä', kuimuudu uma' taht-misõ' kirja panda' ni ello viiä'.

Vahtsõaastakuuh 2022 saimi kokko psühholoog Uusbergi Urvega. Arotamist ja umajago mõtlõmist tõi timä jutt „Keerulidsõ' suhtõ', kurnatus ja hirm – midä na miika' teevä'?“ Setomaa valla tegemistõst, tettüst ja iiholõvast elost järgmäde nelä aastaga seeh arotõdi ütehkuuh Inara Vanavalgõ Kohvitarõh veebruarih vallavolikogo esimehe Sarja Urmasõ, sotsiaalkomisjoni esimehe Oinaku Einari ni haridus- ja nuursoo-komisjoni esimehe Kase Pire-tiga. Küläh oll' ka SA Võromaa Arõnduskesküsõ iistvidäjä Tootsi Tiit, kiä kõnõl' Võromaa ja siih elävidõ inemistõ elost, plaanõst ni murrust.

Märdõsikuuh käve esinemäh mi iäkidõ tudengidõ iih Riigikogo liigõ' Oti Anneli, kiä jagi ummi mõttit kotsõpäälsõ keele hoitmisõst ja kõnõlõmisõst, selef kogõmustõst väiko keele püüsümajäämisõ tugõmisõl. Anneli oll' edimäne võro keele iistkõnõlõja.

Edimäse lennu viimäne teema „Elotsõõr ja timä kujonõminõ muutuvah aoh“ pand' kõiki üteh mõtlõma ni märtõtama umast elotsõõrist, hindäst, latsist ja latsilatsistki. Viimäst oppust vidi iist Räisa Kai.

Kokko käve oppustõl 52 inemist

Taa ao seeh olti kuuh säits-mel kõrral, inäbüste Verskah kultuurikesküsõ saalih. Notar Anipai Inga ja Setomaa valla-volikogo esindäjidõga saimõ kokko Inara Vanavalgõ Kohvi-tarõh Miktämäel.

Kokko käve üldse mi oppus-tõl 52 inemist. Edimädsel kõrral oll' kullõjit kõgõ rohkõmb – 35, üteli kõrral õnnõ 13; kesk-mädselt ümbre paarikümne õga kõrd. Kullõjidõ siih oll' nelli miist, tõõsõ' naistõrahva'. Osa-võtjit oll' kõigist Setomaa valda liidõtu piirkunnõst: Miktä-mäelt, Verskast ja Meremäelt.

Päält vahtsidõ tiidmistõ saamisõ ja ütehkuuh aoviiitmisõ avi' mi oppustõl käüminõ kim-mähe nõsta' Setomaa eis' nul-gõst peri inemistõ ütist uma kodokotsõ tunnõht – kimmü-setunnõht edesikestmisõst.

26. mail kogonõdi Verskah, šookõrd Reegi majah, õt võtta' vasta tunstusõ', tetä' kokko-võttit ja pitä' plaani, mis saa mi rühmäst ja oppustõst edesi. Ruum sai rahvast täüs, päält poolõsaa inemisõ oll'.

Õnnitlussõna' ja hüä' soovi' ütli' iäkilõ opjilõ vallavanõmb Kudre Raul, volikogo esimiis Sarja Urmas ja ülembsõotska Vabarna Jane. Hüäle tujulõ ja lõbusalõ meelele avidi' huugu anda' kats duot ja trio Meremäelt.

Setomaa Haridusseltsi vedosnik Jüriõ Vello tekki kokkovõttõ mi tegemistõst, oppustõst ja kokkosaamistõst, pikäst oppõaost mitmõ aasta-numbrõ seeh.

Oppaja Tikkopi Elle opatu ja Verska Gümnaasiumi 1. klassi latsi esitedü luulõpõimik „Mis om õnn?“ miildü kõigilõ, tõi kullõjidõ hinge ni süämehe

õkva taalõ pääväle umadsõ' mõttõ' ja tundõ'.

Setomaa ülembsõotska Vabarna Jane hõigaš vällä lõpõ-taja' ja and' kätte tunstusõ' ja 1. klassi latsõ' tsukski' õgalõ iäkalõ tudengilõ peijo kevä-jädsõ lillikimbu. Päält tunstustõ kätteandmist sai viil kõnõlda' ummist mõttist ja arvamisil vällä üldä'.

Aamõtlikku jao lõpõtusõst esit' väiko kontserdi Meremäe naisansambli Meribel. Kaejil'-kullõjil' oll' rassõ lauljilõ umma tenoaplausil lõpõta'.

Päävä tööõnõ puul sai teno Inaralõ viidet seto laulõ-tandsa-mängaga'. Hüä oll' juttu aia', mõttit vaelda', plaanõ pitä', aigu viitä' kohvi-koogiga.

Kolmõ aastanumbrõ sisse vinnünü Setomaa iäkidõ üli-kooli I linnu lõpõtaminõ sai teost teno pallõdõlõ: kotsõ-päälsõ' iäkidõ klubi'-seltsi'; Setomaa Vallavaltsus, Setomaa Kultuurikeskus.

Mõnõ' nime' ka'. Alosta-misõ aigu – rühmä kokkosaamist avidi' kõrralda' ja peräh-poolõ õga kõrd kokkosaamistõlõ kutsu' kotsõpäälsõ' seltse vai klubidõ iistvidäjä': Aita ja Eevi Miktämäelt; Niina, Riina ja Aino Verska, Lilia Meremäelt. Ruumi' olli' kõgõ valmis ja kõrrah teno Janelõ ja Maar-jalõ Verskah ja Inaralõ Miktä-mäel. Kohvi kiitminõ ja kuulutuisi välläpandminõ jäi Maarja huuldõ. Õga kõrd tekki Verska kuulutusõ' Kaisa, timä lõpõf Pallasõ ja om ka mi lõputun-stustõ kujondaja. Lilli' lõpõta-jilõ murõht Aita, Mare sääd' na ilosahe puketihe. Reegi maja perneane Hellika avit' tetä' mi lõpupäävä miildüvüst ni miilde-jäävüst. Edimädsel kokkosaami-sõl tervüti' iäkit Setomaa Muu-sikakooli noorõ' muusigu' Mee-liga iihotsah, tunstustõ saa-mist avidi' süämlikust ja ilo-sast tetä' Verska Gümnaasiumi oppaja Elle ja timä I klass. Abi-listõst omma' olnu' kõik lektori' ja iihkõgõ opja' eis'. Suur teno kõigilõ! Kundsõni kumardus!

Kokkosaamisõni Verskah septembrikuu viimädsel nelä-pääväl! Illosat suvvõ!

Setomaa valla koolide tänavused lõpetajad

Värskas Gümnaasiumi 12. klassi lõpetajad.

Foto: Reigo Teervalt

Värskas Gümnaasiumi lõpetajad

12. klass

Carmen Ilves (hõbemedal)
Janna-Liis Jõesalu
Raigo Kiska
Tõnn Raudoja
Kaarina-Johanna Saarekivi
David Saljajev
Kristin-Johanna Silla
Moonika Talas (hõbemedal)
Sander Toobre (hõbemedal)
Jaan Rudolf Vaher

Klassijuhataja Ilme Hoidmets

9. klass

Brigitte Hunt
Jaak Urmet Koit
Rain-Rihard Koppel
Ken Egert Kull
Laur Laanetu
Richard Land
Anni Linnus
Marilyn Lövi
Eret Ostik
Indrek Parijõgi
Egert Prost
Toni-Marten Riik
Andris-Robin Talumees

Klassijuhataja Maret Hunt

Meremäe Kooli lõpetajad

Grete Hain
Lisette Haljasmets
Rain Kaldamäe
Henry Lumi
Simmu Nüüd
Veronika Sitnik

Klassijuhataja Evi Kambrimäe

Mikitamäe Kooli lõpetajad

Karoli Arund
Meelis Anipai
Siim Raidla
Evert Markus Sirendi

Klassijuhataja Maila Hainsoo

Värskas Gümnaasiumi 9. klassi lõpetajad.

Foto: Reigo Teervalt

Meremäe Kooli 9. klassi lõpetajad.

Foto: Meremäe Kool

Mikitamäe Kooli 9. klassi lõpetajad.

Foto: Aigar Nagel

Külade koostööpäevale kogunesid 25 küla esindajad

Uusvadas toimus 8. juunil küla-eluforum „Külade koostööpäev“, kus vahetati kogemusi, kuulati kogemusi ja otsiti võimalusi liidrite leidmiseks küla elu vedamisel, infot vahendasid ka kohale saabunud vallaametnikud ja -töötajad.

Kokkusaamist juhtisid ja modereerisid Meel Valk ja Mari Kaisel, kes püstitasid teemasid eri laudkonnale ja võtsid paremad mõtted kokku. Pakuti välja ideid, mis liidaksid küla kokku, kuidas saada inimesed rohkem oma külast ja tema ajaloost huvituma, milliseid sündmusi ja üritusi külas koos korraldada. Kogemusi jagasid Aarne

Leima Luhamaalt, Urmas Sarja Lüübnitsast, Meel Valk Nedasjast, Triinu Kotov Lobotkast ja Evelin Urm Uusvada. Võõrustajaks oli Rein Järvelill Uusvada külast.

Arendusjuht Ulvi Oper tutvustas erinevaid võimalusi, kuidas taotleda kogukonna arendamiseks rahalisi vahendeid.

„Eile oli esindatud 25 erinevat küla. Vallas on 156 küla ja üks alevik. See moodustab 16%, tundub küll natukene madal,“ sõnas Oper. „Kui aga võtame eesmärgiks seda järjepidevalt korraldada, siis alguseks ikkagi väga positiivne.“

Setomaa Vallavalitsus

Lõpetas Setomaa eakate ülikooli esimene lend

Setomaa haridusseltsi eestvedaja Vello Jüriöö teadaandmisel alustas eakate (50+) õpperühm elukestva õppe raames Setomaa vallas tööd poolteist aastat tagasi. Lõputunnistuse võttis vastu 52 lõpetanut.

Avaloengu „Hea toidu valik annab hea tervise“ pidas meditsiinidoktor Mai Maser 2020. aasta 29. oktoobril Värskas.

„Kokku kavatsesime saada kord kuus, õppeaasta pidi lõpema mais 2021. Novembris toimus veel plaanipärane üritus, seejärel võttis võimu koroon ja kehtestati piirangud. Alles sellel aastal õnnestus kavandatud teemadering lõpuni läbi viia. Aastane õppetöö venis praktiliselt kahe aasta peale,“ märkis Jüriöö.

Ühtekokku toimus seitse õppust, kuulati-arutati aga

kaheksat teemat.

Lõpetamisel edastasid oma tervitused-õnnesoovid vallavanem, volikogu esimees ning Setomaa ülemsootska. Meelde jäävaks tegi päeva Värskas Gümnaasiumi esimese klassi esitatud luulepõimik „Mis on õnn?“ õpetaja Elle Tikkopi juhendamisel. Muusikalise elamuse pakkusid Meremäe duod, trio ning naisansambel Meribel.

Kokkusaamine jätkus mõnusa olemisega, kohvi ja koogi, seto mängude-tantsude-lauludega, seda tänu Inara Luigasele.

„Kriiside kiuste saime plaanid teoks tänu kõigile osavõtjatele, valla erinevate piirkondade eakate seltside-klubide eestvedajatele, Setomaa valale ning Setomaa kultuurikeskusele,“ tõdes Vello Jüriöö.

Setomaa Haridusselts

VÕÕPSU KÜLAVANEMA VALIMINE

VÕÕPSU TSÄSSONA JUURES

9. JUULIL KELL 18:00

Valima on oodatud kõik alates 16-aastased Võõpsu küla elanikud, kelle alaline elukoht on Võõpsu külas

Teatud aegadel, kus elu veereb mõnusalalt ja heaolu kasvab, unustatakse hetkega kurjus. Ma olen mõelnud mitu korda sellele, et kui muinasjuttudes ilmuvad kurjad nõiad ikka ja jälle mingi aja tagant välja ja tahavad maailma hukutada või inimestele haiget teha, siis kust see kõik tulnud on. Nüüd, Ukraina sõja jätkudes löi pildi kuidagi selgeks. Kõik need muinasjutud on ju elust enesest. Kurjus on peidus ja kui inimesed kaotavad valvsuse, on ta jälle oma julmi tegusid tegemas. 81 aastat juuniküüditamisest ja selle sündmuse mällu talletamine on meile tulevikuks tähtis, et me ei lubaks korduda sellel, et 10 000 inimest, kellest 80% olid lapsed ja naised, küüditatakse oma isamaa – Eesti põliskodudest. Mäletagem ja tehkem kõik selleks, et seda ei juhtuks enam kunagi.

Rõõmsamaid teemasid on loomulikult ka. Koolide lõpuaktused on lehe ilmumise ajaks peetud ja jällegi on hulk noori ühe eluetapi läbinud ja esimesed valikud on ukse ees. Meie noored on tublid ja nutikad ning väga laialdaste huvidega. Vallavanema vastuvõtul näitasid lõpetajad huvi üles mitmekesistel teemadel ja mul on hea meel, et Setomaa on võimaldanud neile selle arengu.

Noorte päralt on tulevik ja sellepärast on hea meel, et vallal on võimalus panustada „Noored Setomaale“ programmi ja toetada kodu rajamist Setomaale. Selle aasta taotlusvooru tulemused on kohe selgumas ja tõeliselt on kahju, et kõik taotlejad ei saa toetust, kuna rahalistel vahenditel on piirid.

Setomaa oma traditsiooniliste ja aktiivsete nulkade ja küladega on meie arengumootoriks. Selleks on külade koostööpäevad ja Uusvadas toimunud kogemuste vahetamise päev oli väga inspireeriv. Mida mina saaksin teha, et küla aktiivsus tõuseks?

Reegi majas toimunud sündmustest võiks ära märkida eakate ülikooli lõpuüritust ja väikeste vallakodanike vastuvõttu. Loomulikult väga erinevad üritused, aga mõlemal korral oli Reegi maja sevimist täis ja inimestel rõõm silmis sädelemas. Elukaar sülelapsest eakani on ju eksisteerimise alus ja Setomaa pakub selleks oma võimalusi veeta need mitte millestki ilma jäädes, vaid tõdedes, et siin om hää olõmisõ kotus!

RAUL KUDRE,
Setomaa
vallavanem

Saabuv suvehooaeg kutsub valvsusele

MOONIKA PINDIS
Setomaa Vallavalitsuse
keskkonnaspetsialist

Alanud on suve- ja rannahooaeg. Ennast ümbritseva keskkonna ja heaolu hoidmiseks tuleb valida elanikele meelde, et lemmikloomadele tuleb anda ka alkoholi ja kilaastavaid aineid. Lisaks lemmikloomadele tuleks koju jätta ka alkoholi ja kilaastavaid aineid. Lisaks lemmikloomadele tuleks koju jätta ka alkoholi ja kilaastavaid aineid. Lisaks lemmikloomadele tuleks koju jätta ka alkoholi ja kilaastavaid aineid.

enda järel maha vedelema.

Tuletame veel meelde, et soojade suvepäevadega saabub aeg, mil põletatakse prahti ja kulu, kuid meie hooletuse tõttu võib selline asi lõppeda väga halvasti. Kulupõleng on väga ohtlik ning kulu ja prahi põletamine on keelatud.

Lahtis tuld ei tohi jätta järelevalveta isegi mitte hetkeks, sel lastakse lõpuni põleda, kustutatakse veega või summutatakse liivaga.

Metsas võib lõket teha vaid selleks ette nähtud tähistatud kohas või omaniku loal.

Oluline on jälgida, et lõkkest ei saaks alguse kulupõleng. Kulupõletamine on kõikjal Eestis keelatud.

Hoja oma kodukanti!

Setomaa Vallavolikogu istung 26.05.2022

Kinnitati Setomaa Vallavalitsuse 2021. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne. ■ Otsustati sõlmida Sotsiaalkindlustusametiga haldusleping, mille eesmärgiks on rahvusvahelise kaitse saajatele eluruumi	üürilepingu sõlmimise ja tõlketeenuse korraldamisega kaasnevate kulude hüvitamine. ■ Kinnitati Setomaa valla teehoiukava aastateks 2022–2025. ■ Anti nõusolek Setomaa vallale kuuluva kinnisasja	Värskas alevikus Järvesuu tn 4 ja Coop Põlva Tarbijate Ühistule kuuluvate Järvesuu tn 2 ja Järvesuu tn 2a tasuta vahetamiseks. ■ Muudeti Setomaa Vallavalikogu 29.10.2020 määrust nr 15 „Setomaa Vallaraamatukogu	põhimäärus“ – seoses Luhamaa külakeskuse avamisega Määsi külas, vallavalitsuse teeninduspunkti ja Lütä laenutuspunkti kolimisega sinna nimetatakse Lütä laenutuspunkt Luhamaa laenutuspunktiks, asukohaga Määsi külas.

Setomaa valla asustusjaotuse muutmine

ERIKA JOONAS

Setomaa vallavalitsuse majandus- ja arendusosakonna juhataja

Setomaa Vallavolikogu
28.04.2022 otsusega nr 10 alga-
tati asustusjaotuse muutmine
Setomaa vallas.

Maa-amet tegi Setomaa val-
lale ettepaneku vaadata üle
asustusüksuste piirid ning
otsustada, kas ja millised külade
piirid saab korregeerida vasta-
vaks maakatastris registreeri-
tud katastriüksuste piiridega.

Setomaa külade lahkmejoo-
ned ei ole igal pool katastriük-
suste piiridega kokku viidud.
Kuna algsed lahkmejooned on
määratud ajal, mil maareform

oli alles algusjärgus, ei arvestanud need sageli moodustatud katastriüksuste piiridega. Nii kulgeb paljudes kohtades külade omavaheline piir näiteks risti üle katastriüksuse.

Asustusüksuste lahkmejooned korrigeeritakse kaardil, tõeses lahkmejooni katastriüksuse piirile vastavalt katastriüksuse aadressile. See toob kaasa situatsiooni, kus mitmete külade piirid muutusid ebaotsustavaks ja raskesti arusaadavaks. Näiteks kujunesid mitmel pool lahkmejoontele sopistused, kus ühe küla territoorium ulatus „sabana“ teise küla territooriumile või muutusid asustusüksuse lahkmejooned vägasiksakiliseks.

Lahknejoonte muutmise protsess toimub vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Asustusüksuse liigi, nime ja lahknejoonte määramise alused ja kord“.

Asustusjaotuse muutmise algatamine on kohaliku omavalitsuse volikogu pädevuse.

Lahknejooni puudutav Vabariigi Valitsuse määrus sätestab, et lahknejoone määramisel arvestatakse: katastriüksuste piiridega; kohalike elanike ettepanekute ja arvamustega; maakonna-, üld- ja detailplaneeringust tulenevate territooriumi funktsionaalse tsoneerimise põhimõtetega; topograafiliste nähtuste ruumikujudega.

Pane tähele!

- Avalik väljapanek toimub valla veebilehel **1.–28. juulil 2022.**
- Kõigil Setomaa valla elanikel või kinnisasja omanikel on õigus esitada arvamusi või ettepanekuid Setomaa valla asustusjaotuse muutmise kohta. Arvamus palume esitada kirjalikult e-posti aadressil vald@setomaa.ee või Pikk tn 12, Värska alevik, Setomaa vald 64001 **hiljemalt 29. juuliks 2022.**
- Arvamuste ja ettepanekute laekumisel toimub avalik arutelu **25. augustil 2022** kell 13 Värska kultuurikeskuse saalis.

Hoia jaanilõke prügist puhas

MARI KALA,
Keskkonnaameti keskkonna-
teadlikkuse peaspetsialist

Ilmselt ei kujuta keegi meist ette jaaniõhtut ilma lõkketa. Lisaks tuleohutusnõuete täitmisele tuleb lõkke ettevalmistamisel järgida ka seda, et lõke oleks ohutu keskkonnale ja tervisele.

Jäta jaanilõkkest välja materjal, mis sinna ei kuulu. Lõkkes tohib põletada vaid värvimata ja immutamata puitu ning kiletamata pappi ja pabe-rit. Jäätmeid lõkkes põletada ei tohi. Lõke ei ole koht, kuhu panna majapidamises üle jäänud pakendeid, mööblit, ehitusprahti, riideid või rehve.

Lõkkes põlevad plasti sisal-
davad jäätmed madalal tem-
peratuuril ja selle käigus pais-
kuvad õhku mürgised saasteai-
ned, näiteks dioksiin ja furaa-
nid. Need on silmale nähta-
matud, kuid tervisele ja keskkonnale eriti ohtlikud, sest

mõju tervisele ei avaldu kohe. Sisse hingates liiguvad saasteained inimese organismi ning võivad põhjustada raskeid terviseprobleeme, näiteks vähktõbe, väärarenguid ja arengupeetust. Seetõttu ongi jäätmete põletamine kodustes tingimustes ka seadusega keelatud.

Jaaniõhtuga käib kaasas söömine vabas õhus. Pikniku käigus tekib aga paratamatult jäätmeid ja kahjuks kasutatakse tihti ühekordseid nõusid. Levinud eksiarvamus on, et ühekordsed nõud võib pärast kasutamist lõkkes põletada. Enamasti paberist või muust taimsest materjalist ühekordseid nõusid sisaldab ka plasti ja selle põletamine on samuti ohtlik nii keskkonnale kui ka inimeste tervisele.

Ühekordsete toodete kasutamist on oluline vältida igrasid võimalusel, sest loodusvarasid ja energiat kulub nende tootmisele pea sama palju kui korduvalt kasutatavatele toodetele. Ühekordsed nõud lõpetavad paraku oma teekonna pärast

mõneminutulist kasutamist prügina. Siin ei ole parim lahendus ka biolagunevad nõud, sest need on mõeldud samuti ühekordseks kasutamiseks.

Näiteks on Räpinas juba tänaseni võimalik valla väliüritustel rentida tootlustamiseks ja jookide pakkumiseks kuni 500 komplekti korduskasutatavaid nõusid. Samuti on võimalik rentida prügikotihoidjad jäätmete liigiti kogumiseks.

Hoia jaanilõike prügist puhas ja põletamise asemel kogu jäätmed liigiti: paberi- ja papijäämed ning plastpakendid saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse, pandimärgiga pudelid taaraautomaati. Vanad mööbliesemed, ehitus- ja lammutusjäätmed ning rehvid saab üle anda jäätmejaama. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jätmed viia, leiad lehelt kuhuviia.ee.

Kui märkad jäätmete põletamist või muud keskkonnarikkumist, anna sellest teada riigiinfo telefonil 1247.

Külas Euroopa kultuuripealinnal

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Lõuna-Eesti omavalitsuste esindajad koos Tartu 2024 meeskonnaliikmetega külastasid 20.–22. mail Euroopa kultuuripealinn Kaunas 2022 üht tippthekedest, nädalavahetuse jooksul toimus üle 60 sündmuse. „Kõrgpunkt oli kaasaegse Kaunase müüdi triloogia teine osa, etendus „Confluence“, mis kujutas endast mastaapset jõel toiminud valgus-kontsertšöüd. Lisaks meile nautis vaatamängu kümneid tuhandeid inimesi,“ ütles Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Lõuna-Eesti koordinaator Annela Laaneots.

„Meie visiidi eesmärk lisaks sündmustest osasaamisele oli vaadelda ja kogeda kultuuripealinna korralduslikku poolt. Jälgisime, kuidas on organiseeritud väliskülastuste juhendamine, kuidas on sündmuste sisuloomisel arvestatud ka leedu keelt mitteoskavate osalejatega ja kuidas teenindussektor, näiteks pubides ettekandjad või taksojuhid räägivad kultuuripealinna lugu,“ sõnas Laaneots. „Meie huviorbiidis olid kõik olulised aspektid, mis on tähtsad sel puhul, kui piirkonnas on korraga mitmeidkümnelt tuhandeid külastajaid rohkem kui tavapäraselt.“

Euroopa kultuuripealinn Kaunas 2022 programm (vaata www.kaunas2022.lt) pakub põnevast avastamist aasta lõpuni. Nii nagu Tartu kannab Euroopa kultuuripealinna tiitlit koos teiste omavalitsustega, on ka Kaunas Euroopa kultuuripealinn koos ümbritseva piirkonna, Kaunase rajooniga.

Euroopa 2024. aasta kultuuripealinn programmi viib ellu Tartu linn koos 19 Lõuna-Eesti omavalitsusega.

Tartu 2024

Lõkketuli loob meeleolu ja annab sooja.
Foto: Margit Turu

Raamatukogude aasta esimene pool Setomaa raamatukogudes

Igapäevaselt korraldavad raamatukogude aasta sündmusi üle Eesti enam kui 800 raamatukogu. Aktiivselt loovad kaasa ka Setomaa raamatukogud.

TIINA LILLMAA

Raamatukogude aasta raames toimuvad erinevad projektid, mis toovad raamatukogudes toimuva inimestele veelgi lähemale. Kevadsuvisel perioodil on toimunud ja toimuvad jätkuvalt mitmed suurprojektid.

Mikitamäe raamatukogus sai raamatukogude aasta avatud ühise avamisürituse vaatamisega, tordisõomisega ning raamatu „Tobias ja 2b“ katkendi ettelugemisega. Samuti sai raamatukogude aasta raames tantsitud ja üles filmitud raamatukogude aastaks loodud tants. Video valmis koostöös Mikitamäe kooli kahe õpilasega.

Raamatukogude aasta pidulikud avauksed toimusid Meremäe Koolis ja raamatukogus. Meremäe raamatukogu osales lastekirjanduse üleriigilisel Nukitsa konkursil: tutvustas võistlevaid raamatuid, nende autoreid ja illustreatoreid koolinoorte erinevatele vanuseastmetele. Toimus kohalik tänuüritus parima lastekirjaniku ja parima lasteraamatu illustreatori valimisel hääletussedeli täitnud Meremäe kooli õpilastele. Robin Palok 3. klassist osales Nukitsa konkursi võitjate väljakuulutamisel ning Nukitsa pronkskujude üleandmistseremoonial Eesti Lastekirjanduse Keskuses Tallinnas. Meremäe raamatukogu aktiivsemad täiskasvanud lugejad löid usinalt kaasa Võrumaa Keskraamatukogu käivitatud lugemisprogrammis, mis kestis 1. juunini.

Uluslikumad kirjanduse näitused ja väljapanekud olid Meremäe raamatukogus üles pandud järgmistel teemadel: „On kannatuste aeg. Slava Ukraini“, „Pärleid meie raamatukogu kogudest“, „Setokeelset lugemisvara meie väikestele lugejatele“, „Palju õnne, Aino Pervik“, „Piilupart, Miki ja teised – 50 aastat üleilmsele menu-

Noored lugejad raamatukogus.

Foto: Obinitza raamatukogu

raamatu esimese eestikeelse väljaande ilmunisest“.

Suulistest üritustest olid väga toredad ja olulised kõik ühised ettelugemisega ning loetu põhjal peetud väikesed vestlusringid meie kõige piseimate lugejate ning nende emade-isadega. Sealtkaudu tulebki ju meie lugejate järelkasv.

Raamatukogude aasta esimese poolaasta tähtsündmus Meremäe raamatukogu, iseäranis selle juurde kuuluv Luhamaa laenu-tuspunkti lugejate, kogu sealse kogukonna jaoks on kindlasti kaas-aegsete raamatukoguruumide avamine vastvalminud Luhamaa külamajas. Aitäh meie vallavalitsusele ja volikogule, aitäh kõigile tegijatele ja toetajatele!

Esimene suurem ja väga sisukas ning meelde jääv raamatute ning nende lugemisega seotud sündmus on seal juba meie tubli töötaja Keiu ja sealse kogukonna eestvõtmisel teoks saanud. 14. aprilli õhtupoolikul

saime olla osalised väga toredal, sisukal ja südamlikul kohatumisel noore kirjamehe, väga menukate raamatute „Talibani pojad“ ja „Helmandi silmus“ autori Taavi Liiasega, kelle juured ulatuvad olulisel määral ka Luhamaa kanti.

Näituste projektis „Kogude pärlid“, mis toimus märtsikuus, töid raamatukogud välja oma kõige põnevamad ja unikaalsemad teosed. Saatse raamatukogus olid sel puhul väljas näitused „Juubeliraamatud 2022. aastal“, „Alla 100-aastased raamatud“, „Teosed, mis on vanemad kui 100, kuid alla 200“, „Kirjanduse meistriteosed, mis on vanad üle 200 aasta“, „Aasta-päeva suurepäraseid raamatud, mis on enim kui 300 aastat vanad“.

Obinitza raamatukogus oli väljapanek autogrammidega raamatutest. „Eesti Vabariigi põhiseadus“, mille üks autoreist, Jüri Adams, kirjutas nii: „Maailmas on paar rahvast, kes saavad oma riigi peetud ilma

igasuguste põhiseadusteta. See on kõige parem variant. Sellest järgmine on mõistlik – mitte liiga pikk ega keeruline põhiseadus“. Autogrammid on Kristiina Ehinilt, Ilmar Vana-nurmelt, Annela Laaneotsalt, Kersti Kaljulaidilt, Andreas Kal-kunilt, Kauksi Üllelt, Raili Riit-saarelt, Liidia Sillaotsalt, Aapo Ilveselt, Jüri Adamsilt, Laivi Mesikäpalt jt.

Kampaania „Avasta Eesti raamatukogusid“, mis kestab 1. maist 1. oktoobrini, raames kutsume oma lugejaid külastama raamatukogusid üle Eesti, et koguda templeid oma rännakutest mööda erinevaid ja erilisi raamatukogusid. Selleks, et reisimine oleks lõbusam, saab raamatukogust endale küsida „Raamatukogude reisipassi“, kuhu saab igast külastatud raamatukogust templi, ja usinamad reisiselid saavad aasta lõpuks ka autasud.

15. juunil tähistasid raamatukogud koolivaheaja algust ühise pann(koogipäevaga), mis kannab nimetust „Suure koogiteoga suure suvesse“. Igale raamatukogul on sel puhul oma näoline programm.

- Mikitamäe raamatukogu korraldas koostöös Mikitamäe noortekeskusega viktoriini „Kuldvillak“ turniirid Mikitamäe koolis. Igale kuu ühel kolmapäeva õhtul on koolinoored käinud raamatukogus meisterdamas. Koos Mikitamäe lasteaia-rühmaga Oravakesed on toimunud igal kuul lasteaia külastus raamatukokku või raamatukogutöötaja külastus lasteaeda. Raamatukogus on igal kuul temaatilised väljapanekud ning näitused.
- Meremäe raamatukogu korraldas koostöös kohaliku aktiivi, eakate seltsingu ansambli Meribel, Meremäe-Obinitza naiskoori MONK ning tublide muusikakooli kasvandike ja Meremäe kooli õpilastega paljude aastate järel taas kohaliku kogukonna poolt väga oodatud ja südamliku tänu vastu võetud emadepäeva piduliku kontserdi.
- Saatse raamatukogus on igal kuul uus temaatiline väljapanek tuntud kirjanike tähtpäevade puhul nende raamatutest, elust ja loomingust. Raamatukogu külastajatele räägitakse individuaalselt valla sündmustest ja näidatakse internetist asjakohaseid videoid, kuna piirkonnas on eakas klientuur ja neil endil puudub internetikogemus.
- Obinitza raamatukogu valmistub küla juubeliks. Näitused on pühendatud Obinitza esmamainimise 370. aastapäevale ja koosnevad mitmest osast: „Obinitza sõnas ja pildis“, „Obinitza külakeskuse tegemised“, „Obinitza kooli ajalugu“, „Obinitza tulevikuvisioon“ ja „Obinitza spordielu“.
- Kõik Setomaa raamatukogud kinkisid oma sõpradele lasteaia lasteaia lõpetamise puhul Rainer Rahasepa pühendusega raamatu „Mamma jutus“.

Suvine noortekeskus

Setomaa Noorsootöö Keskuse noortekeskused on 13. juunist suveajal. See tähendab, et noortekeskused ei ole tavapäraselt avatud, kuna tööd alustavad Setomaa õpilasmaleva rühmad.

Esimenesena tuli kokku Mikitamäe piirkonna õpilasmalev, kus noored alustasid esmalt tööd noortekeskuses ja kooli ümb-ruses ning ülejäänud päevad pakkus neile tööd Treski Küün. Kõigis rühmades on kokku 10 noort, kes teevad peamiselt heakorratöid. Setomaa õpilasmalev on töölaager, mis ühendab endas töötamist ja erinevaid meeskondlikke tegevusi. Maleva tegevused toetavad eesmärki, et noored oleks konkurentsivõimelised tööturul, ja pakuvad esmase töökogemuse saamise võimalust. Õpilasmaleva tegevused on suunatud 13–19-aastastele Setomaa vallas elavatele ja õppivatele noortele, kes soovivad suvel teha tööd ning panustada kodukoha arengusse.

Kooliaasta viimastel kuudel said kokku tulevase Setomaa valla noortekogu noored. Kohutumisel on olnud sisukaid arutelusid ja astutud ka juba konkreetseid samme selles suunas, et sügisest moodustada ametlikult Setomaa valla noortekogu. Eesti Noorteühenduste Liit toetas Setomaa noortekogu projekti, mille raames noored saavad teadmisi ja kogemusi meediavaldkonnast ning muuta oma tegevuse nähtavamaks kõigile. Peale väikest suvepuhkust on oodata noorte aktiivse eestvedamisega üritusi, mis rikastavad piirkonna noorsootööd.

Suvistest tegevustest ei puudu tegevused piirkonna suurüritustel nagu Seto Folk ja Seto Kuningriigi Väiko Kuningriik.

Suvi on kirju ja teguderohke. Kõigi kolme noortekeskuse tegevusega saab ennast kursis hoida, kui vaadata nende Facebooki kontosid.

TRIINU ARUND

Tublid lugejad pälvisid tunnustust

HELENA KUDRE

Värskas Gümnaasiumis raamatukogu juhataja

Värskas Gümnaasiumis toimus 9. juunil tore üritus, kus tehti kokkuvõtteid ja tunnustati aktiivseid lugejaid 1.–4. klassi õpilaste hulgas.

Kooli raamatukogu osales põnevates lugemist innustavates projektides:

rahvusvaheline „Meie väike raamatukogu“, kus osalesid kõik 1.–2. klassi õpilased; üleriigiline „Lugemisisu“, kus osalesid 1.–4. klassi õpilased. Tänuüritusel jagati mõlema

projekti tänukirju ja diplomeid. Tublimad lugejad olid kõik 1. ja 2. klassi õpilased, kes said mõlema projekti tänukirjad. „Lugemisisu“ diplomeid jagus hulgaliselt ka 3. ja 4. klassi lugejatele. Üritusel esines 1. klass õnneteemalise luulekavaga, 2. klass vahva jutulooga hinde saamisest ja 3. klass setokeelse näidendiga „Jussikõso säitse sõpra“.

Vahva vahetund toimus koolis ka tantsupäeval, kus kogu koolipere tantsis raamatukogude aasta 2022 väljakuulutatud tantsu koos raamatutega.

Mõnusat raamatukogude aastat koos raamatutega!

Värskas Gümnaasiumis tunnustati tublisid lugejaid.

Foto: Värskas Gümnaasium

Kui Sinu pere liikmel esinevad mäluhäired või dementsussündroom ja Sa ise või Sinu pere liikmed vajavad tuge, siis olete oodatud tugigruppi!

TUGIRÜHMAD:

12. juuli kell 16.00

Töö- ja tegevuskeskus Mosaiik, Jüri 27, Võru

19. juuli kell 16.00

Lasva Rahvamaja, Palo tee 46, Lasva küla

16. august kell 16.00

Antsla Vallavalitsus, Kreutzwaldi 1, Antsla

Rohkem infot saab kirjutades

ere.tuunas@ehk.ee või helistades 53088580.

Tugigrupist võivad osa võtta kõik inimesed, keda

see teema puudutab! Tugigrupp kestab orienteeruvalt

1,5 tundi ja on TASUTA.

Kui sul on lähedane, kelle eest on vaja hoolt kanda, sest:

- tal esinevad mäluhäired, unustab igapäevaseid tegemisi ja toimetusi;
- mõnikord eksib tuttavates kohtades, ei tunne ära tuttavaid inimesi ega oma asju;
- kipub unustama enese eest hoolitsemise, mõnikord ei saa aru kellaajast;
- muud toimetulekut segavad asjaolud,

siis oled oodatud tugirühma kohtumisele!

Tugigrupide koostamine on osa teatavast projektist „Vaimse tervise häiretega elavate inimeste koolitustegevuste arendamine Võrumaal“ ehk VESTA. Projekti nr 2014-2020-02-20-0305. Projekti eesmärk on parandada vaimse tervise häiretega elavate inimeste elukvaliteeti ja nende lähedaste võimeid osaleda tööturul. Projekti tegevused koostöös Võrumaa Arenduskeskuse, kohaliku omavalitsuse, MTU Elu Dementsussuuna ja MTU Lõuna-Eesti Erivõimekeskusega.

Hea Seto Folgi külastaja!

Tere tulemast Setomaale nautima muusika- ja matkafestivali Seto Folk rikkalikku programmi!

Tänavune festival kannab pealkirja „Loo ilu“, mis kutsub nautima nii ilusaid kontsertpaiku kui ka artistide ilusamate lugudega etteasteid.

Seto Folgil on lisaks seto ja eesti folgiartistide paremikule taas esinemas välismaised kollektiivid suviselt soojade rütmidega Ghanast ja Tšiilist. Folgipidu käib sel aastal koguni kolmel laval. Värska laululava ja Värska talumuuseumi karjakopliilavale on laupäevaks lisandunud lummava vaatega Reegi lava, mis üllatab oma mitmekesise programmiga. Üles astuvad nii noored tulevikutegijad, Setomaa muusikud kui ka Ukraina rahvalauluansambel Rakverest.

Festivali teisel päeval koonduv ühiseks rongkäiguks pea 20 seto leelokoori, et pidada setode laulupidu – XVI Seto Leelopäev.

Lisaks kvaliteetsele muusikale ja erilistele kontserdipaikadele ootab festivali matkaprogramm osa saama Setomaa looduse imedest ja rikkustest. Õpitubades saab ammutada teadmisi seto laulust, tantsust, käsitööst ja paljust muust, mis Setomaa köitvaks muudab. Seto Folk on perefestival – toredaid tegevusi leiab festivali laste- ja noortealal.

Kõhud saab täis toidualal ja meene saab ühes osta kohalikelt käsitöölislalt. Esinejate CD-plaadid, T-särgid jmt ootavad sind nännitelgis. Kindlasti kasuta võimalust ennast festivali pildiseinal jäädvustada.

Soovime sulle ilusaid elamusi ja folgi täiel rinnal!

MUUSIKAPROGRAMM (juht Mati Tubli) on sel aastal piire ületav nii sõna otseses kui ka rütmilises, tantsulises ja kõrva paide tähenduses.

Esmakordselt tulevad Setomaale artistid Aafrikast. Ghanast pärit Santrofi kostitab meid kõige ehedamate afrobeat rütmidega ning Nigerist pärit Kel Assouf loob meeleolu kõrbebluesi riffidega. Leelopäeva raames on külla kutsutud imeiline ansambel Saucejas Lätist. Muidugi on kohal ka alati oodatud folk rock legendid Zetod ja Lõotsavägilased oma uue tantsulise albumiga. Lisaks veel põhjamaise raskemeelsusega MandoTerror ja ladina-ameerikaliku pehmusega Tšiili/Eesti duo Don't Chase The Lizard.

Festivali avakontserdi annab Eestis resideeruv Ghanast pärit Gilly Jones, seltsiks uus afrobeat orkester GJ&The Evocations.

Festivali ööklubi võõndis astuvad üles trummar Tõnu Tubli ehk *one-man-orchestra* ja Toomas Valk erikavaga „Klubikarmoška“. Viimased eksootilised rütmid lisab DJ Smaddy.

Esmakordselt on festivalil lava järvekaldal Reegi maja juures. Publik on vaatega järve poole, mis loob perfektse idüllilise õhustiku ja muusika sümbioosi. Kava on kirju ning põnevust, tantsu ja isegi teatrit jätkub tervesse laupäevasesse päeva.

Festivali ajakava

Reedel, 1. juulil

- Kell 16 avatakse väravad
- Kella 17–17.45 **AVAMINE**
- Kella 18–18.45 **GJ & The Evocations** (Ghana/Eesti)
- Kella 19–19.45 **Silver Jusilo**
- Kella 20–20.45 **Zetod**
- Kella 21– 21.45 **Kruuv**
- Kella 22–23 **Kel Assouf** (Niger/Belgia)
- Kella 23.15– 00 **Tõnu Tubli „Reworks“**
- Kella 00.15– 01 **Toomas Valk „Klubikarmoška“**

pealava
pealava
kopliilava
pealava
kopliilava
pealava
pealava
pealava

Laupäeval, 2. juulil

- Kella 11–11.30 **Setomaa Muusikakool**
- Kella 12–12.30 **Maria Grünberg ja Mairolt Jürison**
- Kella 13–16 **XVI SETO LEELOPÄEV**
- Kella 14–14.30 **Akkab Luõma** (Kihnu)
- Kella 15–15.45 **Trad.Kvintessent**
- Kella 15–15.30 **Lõotsanoobid**
- Kella 16–16.30 **„Tandsotahvaja“ ni laululaaditaja“**
- Kella 17–17.45 **Karmona**
- Kella 17–17.30 **Tammele**
- Kella 18–18.45 **Tintura**
- Kella 18–18.30 **Barvinok** (Ukraina)
- Kella 19–19.45 **Saucejas** (Läti)
- Kella 20–20.45 **MandoTerror**
- Kella 21–1.45 **Lõotsavägilased**
- Kella 22–23.15 **Santrofi** (Ghana)
- Kella 23.15–01 **DJ Smaddy** (Maailmamustrid)
- Kella 01–21.45 **Don't Chase the Lizard** (Tšiili/ Eesti)

Reegi lava
Reegi lava
pealava
Reegi lava
kopliilava
Reegi lava
Reegi lava
kopliilava
Reegi lava
pealava
Reegi lava
kopliilava
pealava
kopliilava
pealava
pealava
Reegi lava

Seega olgu Setomaa selle suve rütmikaim sihtkoht, kus peale eelnimetatud artistide on veel palju teisi vingeid koosseise, mida kuulda ja nautida. Kohtumisteni!

MATKAPROGRAMMIS on nii uut kui ka vana. Juba tuttavana toimuvad mitmed süstamatkad: lühemad Õrsava järvel, veidi pikemad Värska sillani ja kõige pikem, 6–9 kilomeetri pikkune matk, mis sobib neile, kes ka varem süstaga sõitnud, kulgeb Lobotka külast edasi täpselt nii kaugele, kui kaugele jaksavad osalejad sõita. Siiski mitte päris Venemaani! Uue asjana toimub Reegi maja juures „süstasadamas“ ka aerulaudade rent – nendega saab iga soovija endale ise Õrsava järvel matka teha.

Reedel on uue tulijana matkatelgi kõrval oma telgiga väl-

jas Peipsi Koostöö Keskus. Telgis jagatakse teabematerjale Peipsi järvest ja sellega seotud keskkonna- ja kliimamuutuste ilmingutest ja uudishimulikud saavad end proovile panna erinevate Peipsi järve teemaliste ristsõnade lahendamisega. Lastele toimub kogumismäng „Otsi ja leia“: munakarbi sisse tuleb leida konkreetseid öied, viljad, vms. Lapsed saavad ka kividele maalida.

Nii reedel kui ka laupäeval toimuvad matkad kohaliku loodushuvilise ja setokeelse lasteaiarühma õpetaja Ritta Nutovi eestvedamisel. Täiskasvanutele toimub looduse tundmaõppimise retk, aga selle nüansiga, et õpetus toimub seto keeles! Pole vaja karta, et aru ei saa – vajadusel tõlgime, aga elamus on kindlustatud! Kas sa tead, mis on vabarn, paabapuss või vislapuu? Kes on ahun, susi või

Lisaprogrammid

MATKAPROGRAMM

(programmijuht Helen Külvik)
Süstamatkad, laste loodusretked, setokeelsed loodusretked, seeneretked, OK Peko erinevad rajad, rattalaenus.

ÕPITOAD

(programmijuht Maarja Saarine)
Makramee, seto tants, sõirategu, hummogu hargutus, leelo laulutsõõr, improteater, helmiseteu, seto keele õppus, vaprushelmeste voolimine, saunaviha tegu.

LASTEALA

(programmijuht Janika Teervalt)
Hea tuju tahvlite meisterdamine, kossakoda, pakutrukk (pearätid, peapaelad), kastiteater, võimlemine läbi muinasjutu, karmoška õppus, seto laulu- ja tantsuring, kohtumine talumuuseumi loomaperega.

NOORTEALA

(programmijuht Triinu Arund)
Kohtumine nuursootska Rain Operiga, setokeelne sõnaseletusmäng, „folgibingo“, slackline, kivide maalimine, laua- ja õuemängud, lebola, telefoni laadimine.

kusikuklane? Ka Ritta Nutovi juhitud lastematkad toimuvad peamiselt setokeelsena ja õpitakse samuti loodust tundma, aga lisaks mütatakse, möllatakse, joostakse ja hüpatakse – et pärast oleks hea ja rahulik kontserti nautida!

Laupäeval tuleb folgile kuulul Paganamaa seenetark Marje Mürk – tema on inimene, kes igal aastaajal metsast seeni leiab! Tema juhendamisel toimub kaks seeneretke – huvilised, võtke korvid või kotid kaasa, taskunuga tuleb samuti kasuks.

Kuna Värska on kuulus orienteerumismäe, on taas avatud ka eri tasemega orienteerumisrajad. Pange ennast Värska imekaunites metsades proovile! Pärast saab mõnusasti järve sulpsatada ja ihu enne kontserti puhtaks.

Lisaks on plaanis teha vähe-

malt üks jalgrattaretk ning kindlasti ka üks laevasõit, et tutvuda lähemalt Värska südamega. Reedel sõidab oma tavalist „jöetrammi“ liini ka Värska oma laev Maafa, huvilised saavad otse Reegi maja juurest laevale astuda või vastupidi, laevaga folgile saabuda! Jöetrammi graafikut vt setoline.ee.

ÕPITOAD. Seto Folgil leiab nii kohalikku kultuuri tutvustavaid kui ka lihtsalt inspireerivaid õpitubasid. Ka kõige karusmatele tantsijatele tehakse selgeks seto tantsu sammud. Seto kööki pilku heites ja kätt proovides valmib traditsiooniline sõir koos oma ala meistri ja ülemsootska abiga.

Kahel järjestikusel päeval saad helmeid voolides sõrmi treenida koos MTÜ Vaprusehelmed vabatahtlikega. Käsitöö on üks seto kultuuri osa: peenikest näputööoskust saab näidata makrameed sõlmides ja helmise motiive valmistades.

Folgi teine päev algab hummoguõõ hargutusõga, et eelmisel päeval haigeks tantsitud jäsemad saaksid kenasti uuesti vormi. Kõik laulusõbrad saavad hääled soojaks laulda Leiko lauludele pühendatud laulutsõõris.

Vältimaks piinlikku olukorda Setomaal, astu läbi seto keele õpitoad. Ootamatusteks valmistab sind ette improteatritrupp kIMPROose. Üheks päevaks kolib Värska raamatukogu õue ja ootab teid õpitubade alale. Kohtume Seto Folgi õpitubade alal.

LAPSED, LAPSED! Külla tulla võite ja lausa peate, sest Seto Folgil jagub meil tegevusi nii pisematele kui ka suurematele folgilistele. Seto Folk on teada-tuntud perefolk. Seto Folgi teemaks sel aastal on „Loo ilu“! Ilu loomise võimalusi on rohkesti ka lastealal. Oodata on palju laulu, pillimängu ja muinasjuttude vestmist. Meiega koos saavad lapsed meisterdada taaskasutusmaterjalidest loomi ja peale seda oma meisterdatud loomadega etendada kastiteatrit. Lastealal on võima-

lus luua ilu trükitehnikas peärätile või endale sobivale esemele. Hea tuju tahvli kujundad just enda maitsele. Tore ja lõbus saab kindlasti olema igas vanuses lapsel. Lisaks meisterdamisele ja kastiteatril on võimalus lihtsalt mänguasjadega mängida, vaadata raamatuid, mängida lauamänge või joonistada. Aga võib olla ka lihtsalt lõbus pealtvaataja. Kossakojas saab iga folgisõber endale pähe lahedad patsid või siis muidu vahvad punutised.

Laupäevahommikune võimlemine läbi muinasjutu äratib kindlasti ka kõige unisema lapse ja virgutab kõiki meeli, andes mõnusa enesetunde terveks eelolevaks folgipäevaks.

Lastealal oleme mõelnud ka emmede ja isside peale. Samal ajal kui teie rõõmurullid mängivad, meisterdavad või kuu-lavad põnevaid lugusid, saate teie, emmed ja issid, mõnusalt murule asetatud tekkidel lesida, nautida oma lapse tegevusi või hoopis panna ennast proovile erinevates osavusmängudes. Samas, kaasalöömine laste tegevustesse on alati teretulnud, sest koostegutsemise ja koosolemise rõõm on alati kõige suurem rõõm.

NOORTEALA on Seto Folgil avatud teist aastat järjest. See on ala, kus festivali nautima tulnud noored saavad mõnusalt koos olla ja sisustada aega erinevaid laua- ja õuemänge mängides. Oma tasakaalu ja osavust saab proovile panna tasakaalu-liinidel. Noortealal saab kaunistada värvidega maakive, millest laululava kõrval olevale pervele sättida kokku Seto Folgi teemalisi sõnapaare.

Alale on loodud mõnusad pesad selleks, et saaks jalgu puhata, telefoni laadida, kohutada nuursootskaga, kellega koos on laupäeval võimalik mängida sõnaseletusmängu. Selleks, et nuursootskaga kohutada, tuleb laupäeval end sättida kella 11 noortealale. Päeva teises pooles ehk kella 17–18 on võimalus mängida Seto Folgi bingot.

Obinitsa Uus Teater – nigu nõidus!

Malkovi Pille joonistus

Obinitsa häitses

Obinitsa om seto külä Setomaa vallah Tuhkvitsa uja kaldõ pääl Mokornulgah. Mokornulga nimetus tulõ vinne keele kaudu ja tähendäs likõ t hainamaad.

KAUKSI ÜLLE

Obinitsa om põliskülä, arheoloogi' omma' seeni' löüdnü' tõenduisi, õt VIII saandist om Obinitsa ja ümbretsõori maa olnu asustõt. Kõgõ vanõmba' arheoloogilidsõ' mälestüsmärgi' omma' I aastatuhandõ töösõst poolõst peri olõva' liivast tsõõrigu' ja pikligu' kääpä' Tuhkvitsa uja kaldõ pääl Sakaluva paloh. Säälsamah lähkoh parhilladsõh kalmuiah om muidõ vähä tiidä' olõva' XIV saandist peri suuri raudkivvega veeristest žalniguhavva'.

Vinne-Roodsi sõa aigu (1700–1721) oll' lahingudõh surma saanu vinne kindral Sokolovski, kiä matõti pallo pedäjä ala ja kivirist kinnitedi ketiga pedäjä külge. 1960ndäil aastil oll' kett läbi rossitanu ja rist kaonu, a palomõts sai nime Sakaluva palo. Ku inemisõ' nakasõ' vanas jäämä, ütlesõ, õt ar' lää piä Sakaluva pallo.

Edimädsõ' kirja pant andmõ' Obinitsa kotsilõ om lövvõet 1652. aastast. Tuhkvitsa uja oro perve pääl olõvast vanaküläst om perrä jäänü üts jago sumbküllä.

Kuul

1890. aastal luudi küläkuul Obinitsa Kriisa tallo (parhillanõ Tedre talo). Vinnekiilne tsürrõ kuul oll' pikäh rehetarõh, ütõh otsah opti, töösõh maati. Kuuli kutsti Setomaa ülikoolis, lõpõtaja' sai' koolioppaja kutsõ. Kuul tüüf nii 70–100 opilasõga 1903. aastani tah majah.

1904. aastal sai valmis eis-

muudu kuul-kerik, siikhandih ainukõnõ umataolinõ – ülemädsõ kõrra pääl tüüf õigõusu kerik, all kuul.

Eestikiilset haridust saama ässidi' Taeluva ja Obinitsa kerigu Eestimaalt peri tääkana'.

Seto elo iistvõtjas oll' kunstnik Semjon Duplevski ehk Siimaski Seenka. Kogoni mõtsa ollõv maha müünü, õt seto leelotajit Suumõ esinemä viiä'. Seto perimüst kogosi mitmil aastil (1912–1923) Soomõ muusikauurja Armas Otto Väisänen.

1918 lätsi' seto kooli' Rahvakomissariaadi teenistüste, ilmu' sotsialistliku' loosungi', õks vinne keeli. 1919 käve' säkslasõ' üle, muuhulgah anti käsk, õt koolioppus olgu' siistpääle eesti keeli.

Eesti aig

Eesti aigu toimu üleminek hingemaa süsteemilt erämaamandilõ. Varahamba oll' perrel nelli tiinu künnümaad, no' võidsõ maad osta' hindäle. Soo kant om tihedähe asustõt, võrrõldõh muu Setomaaga, ni maad oll' õks vähä. Ostõti maid perises, tull' renditalla. Tekküsi' keskmigu', tetti põllu-majanduskursusõ', soetõdi vahtsit massinit.

1922 panti seto perekunnanimi' – Obinitsah panti Lõhmus, Kuld, Mägistõ, Tarro, Pilve, Kütt, Kasak, Hõpe, Kella, Palm, Mast, Sõrmus, Ilves, Piiling, Kalju, Kink, Rebane, Lust, Tammiste, Luts, Kalde, Maasik. Tüüf eestikiilne kuul ja pühapääväkooli'.

Jo 1917. aastal oll' tulnu papis

Nikolai Raag, kiä pidi jutlusi eesti keeli ja tekk eestikiilse kerigukoori. 1920. aastal tull' Obinitsa kuuli juhatama Eduard Palgi.

1922 käüti Petserih Seto laulupidol, koh esinesi 100 leelotajat. 1925 asutõdi Meremäe ja Obinitsa raamatukogo.

Seto noorõ' päässi' Tarto Ülikuuli, Seto Piirimaadõ Seldsi iistvõttõl kogoti soo kandi perimüst.

Seto elo jakkusi umaette, perridõ ringih, muidõ käve kõva eestistäminõ. Eesti laulu', pido', kursusõ'.

1923 asutõdi kohalik selts ja naati ehitämä seldsimaia Seto I Tarvitajatõ Ühingu rahaga (no' Vahermetsa perre maja), a seldsil tekkü tüli ja maja müüdi ar'. Selts pidäsi ka puuti kunagidsõ Kriisa (Kasaku, parhilla' Tedre) talo aidah.

Vinne aig

Kiudutõdi nii 1941. ku ka 1949. aastal. Kolhoosi naati ajama 1950. Obinitsa sovhoosis ühenõdedi nelli kohalikku kolhoosi 1960. Maaparandusõga tsurgiti ümbruskunna maid tasatõsõmbas, lahuti külli, aeti ümbruskunna külli inemisi keskustõ elämä, tetti hruštšovkadõ küläjago. Parhillatsõs om külä ümbre alalõ umaigisõ Obinitsa sovhoosi tühä' vai vähätseh kasutusõh huunõ' (lauda', kuitvati, massinakuuri' ja muu).

1950. lahuti kuul-kerigu kelälätõrn ja Obinitsa tsässõn viidi traktori järelevekiga külä keskelt (parhilladsõ muuseumitarõ ja Kasaku vahelt platsi päält) surnuaia mano, koh tuu 1960ndäil läbi mädäsi. Ehtedi vahtsõnõ tsässõn.

Nõukogodõ aol oll' siikhandih eismuudu tuu, õt kogodusõ papi esä Vilemon Talomehe iistvõt-

tõl ehtedi 1952. aastal parhillanõ Eesti Apostliku Õigõusu Kerigu Issanda Muutmisõ kerik. Kerigu kõõ suurõmb pühä om paasapäiv (19. august). Kerigu kõrval ollõv Obinitsa kalmuaid om väega hoolitsõdu. Taha' om matõt ka kuulus Hilana küläst peri lauluimä Hilana Taarka. Timä 125. sünnüpäävä tähistämisõga alosf laulmist Obinitsa naisi leelokuur, seto leelo avastõdi vahtsõlt. 1981. aastal otsti üles tä haud ja naase' naksi' raamatukogoh kuuh laulmah käümä.

1986. aastal avati seto lauluimäle pühendõet kujo, a rahvas naas tuud Taarkas kutsma. Taarka kääpäle panti mälestüsmärk. Säälsamah Obinitsa järve kaldõ pääl om viil pühendõet kivve soo kandi kuulsilõ lauluimäle. Osa näide latsõlatsi laul' kohaliguh latsi ja nuuri leelokoorih Tsihihärbläse' (asutõt 1986).

Vinne ao lõpust om peri ka Obinitsa paisjärv (1975). Taa om hüä tsuklõmisõs, kalapüügis (säre', havvõ') ja loodsiguõidus. Kopra' eläse' järve veereh ja järve otsa taadõ jääs Juudatarõ kuup. Sinnä' om tahet ehtä' kerikut, a õs edene' ni kotus üteldi võlss ollõv ja ehtedi hoobis parhillatsõlõ kottalõ. Õigõusu kloostri jaos taheti tuud perve, a umanik küüsse miljonit ja jäi kloostre ehitämälä.

Küllä ehtedi vahtsõnõ koolimaja 1963. aastal. 2004. aastal liidõti Meremäe ja Obinitsa kooli' kokko. 2008. aastal panti kuul Obinitsah kinni ni latsõ' ja oppaja' lätsi kiä kohe, väigõkõnõ jago läts Meremäele, a suurõmb jago muialõ ümbretsõõri kuulõhe.

Luudu küläkeskõh tegutsõs lastõaid ja raamatukogu, käsi-tüülistõ ateljee'.

Vahtsõ Eesti Vabariigi ja seto kultuuri herätüse aig Obinitsah

SETO SELTS JA SETO SELDSIMAJA. 1987. aastal kutsõ Obinitsa lähkolt Antkruva küläst peri seto liikumisõ iistvidäjä Hörna Aare kokko Seto Seldsi seto kultuuri hoitmisõs ja edesiviimisõs. Tühält saiswa talo, rahvasuuh Lutsu maja innitsidõ umanigõ nime perrä, sai seto kultuuri elopaigas. Kultuurimaia juhat Hörna Rieka. Maja man teguts leelokuur Tsihihärbläse', praegu käü sinnä' kokko Mokornulga leelokuur. Majah tegutsõs seto söögikotus Taarka Tarõ köögikene. Mitukümend aastat om peet naiseldsi Miitsirk iistvõttõl keväjidõ nädalist lihavõõtõmaad, koh tetäs näütemängu, muna-loomkat jms. Miitsirgu iistvõttõl om lavalõ tuud mitukümend lühembät näütemängu.

Seto Seldsimaja mant Obinitsast om alusõ saanu Seto Kuningriigi päivi algatus. Siikhkandi noorõ' seto mehe' sai' kuulsas ka potiseto traditsiooni miildetulõtamisõ ja elostamisõga aastil 2001 ja 2002. Ka mængti 2005 ja 2006 Seto Seldsimaja moro pääl Vanõmuisõ tiätre ja Meremäe valla ütistüünä Kauksi Ülle kirotõt vabaõhulavastust „Taarka“. 2015 ja 2016 mængti innidse Kalju maja, parhilladsõ galerii iih Vanõmuisõga kuuh tüüh Kauksi Ülle kirotõt etendüst „Obinitsa“. Peräst etendüst „Taarka“ luudi Obinitsah Taarka Perimustiätre, mis tegutsõs sooniaoni.

MUSEUMITARÕ. 1995. aastal tetti vallalõ püsünäütüs Obinitsa Muuseumitarõh, miä süündi kohaligu kodouurja Sillaotsa Liidi (Liidia) iistvidämisõl. Muuseum tutvust sis Mokornulga (Obinitsa kandi) setodõ ello aastil 1920–1940, Eesti aigu. Sigre Andresoni iistvidämisõl Muuseumitarõ ehtedi ümbre ja mitmõkõrralidsõs. Töösõ kõrra pääl tetti huuaolidsi vaelduvit näütüisi ja käsitüükursuisi ni seto nuku-tiätret etetelmisõl. Mõni aasta tagasi liidõti Obinitsa Muuseumitarõ ütte asutustõ Setomaa Muuseumid.

GALERII HAL'AS KUNN tetti vallalõ 2004. aasta paasapäävä aigu. Galerii om rahva siäh kutsut Kalju majah. Kalju Ivvan oll' ärgas seto peremiis, kiä ost maid ja ehif 1920ndäil maja, õt ellä', 1930ndäil aastil ehf majalõ töösõ kõrra pääle. Maja ütõh otsah oll' täl puut. Vinne aigu kiudutõdi pernaase' ja maja võeti umanigõl käest ja muudõti piimämeiereis, kultuurimajas, raamadukogos, arstipunktis, 1960. aastal Obinitsa sovhoosi kontorist, perämädsõ ao saiso tühält. Maja sai hindäle inämbpakmisõl Obinitsah üles kasunu kunstnik Riitsaarõ Evar, õt asutada' seto kultuuri, kunsti, muusikat, käsitüüd edendäv Seto Ateljee Galerii.

Seto kunsti näütüsi ja esitlusi om Evar organisiirnü jo 2001. aastast. Parhilla' om Seto Ateljee Galerii viil 2015. aastast ostõt vana sovhoosi sann, koh om Kunstizaal – galerii huuaonäütüise' ja kunsti- ni käsitüüpuut. Huuaol om galerii ussõ' külästäjilõ vallalõ. Galeriih tegutsõs ka aastast 2020 Obinitsa Uus Teater.

OBINITSA BUSSIJAAAM. Nõukogodõ aol ehtet telliskivist tüüpbussijaam sai kirivä kujondusõ 2005. aasta suvõl, ku galerii iistvidämisõl ja Albert Gulgi juhõndamisõl kuuh kohaligõ nuuriga kaunistõdi bussijaam grafiti ja sainamaaliga. Tuu joudsõ Signe Kivi ja Eve Kase koostõt bussijaamadõ raamatu lehekülgilõ, paraku ehf tuu-kõrdnõ Meremäe vallavaltsus 2015. aastal seto tüüpilidsõ nigelä bussipiatusõ.

LAULULAVA. Obinitsa küllä ehtedi 2003. aastal järve niinimetet Lauluimmi kaldõ pääle väiko laululava, koh ettevõtlugu' kohaligu' inemisõ' kõrraldi' kontserte, luulõ- ja lauluõdakit. 2008 mængti sääil Kauksi Ülle etendüst „Ah tsusku külh...“ Taarka Perimustiätrega kuuh tüüh. Laululava lasti täämbädses lagonõda'.

PEKOPRAASNIGU' JA UMAUSK. Mokornulgast om tiidä' Peko-palvõ' ja rüäpuuslikultus. Soo kandi õigõusukombidõ sisse om sulanu hulga vanna umausuperimüst. Parhillaki' peetas vanah küläjaoh rüäsäpäivi, pühapääväst tüükeeldu, paastu, annõtadas maaimäle edimätsi marju ja pallo muud.

Obinitsa Issanda Muutmisõ kerikuh tiin esä Viktor, kiä om kõrraldanu suurõlt kerigu remontmisõ.

PARHILLA. Obinitsa ja ümbretsõõri om talo' ostnu tossin seto juuriga vai seto kultuurist luku pidävät ni harrastavat nuurt pereht, kiä' edendäse' kuuh põliselanikõga soo kandi liikumist ja seto elo jakkumist. Vana' laonu' talo' ja maahajätet külä' tahetas tüüga ja hoolõga muuta häitsväs. Peetas ka unõhtõt kirmaskit, opitas vanno seto kumstõ (palkehitis jne).

Obinitsah om viil alalõ Coopikauplus, Muuseumitarõ, Taarka Tarõ söögikotus, kohe käü kokko ka Mokornulga leelokuur, Galerii ja Kunstizaal, tegutsõs Obinitsa Uus Teater, küläkeskusõh om Seto Rõiva Koda ja Lillmaa Terje käsitüütärõ, latsiaid, raamatukogo, jousaal. Üümaia pakk Obinitsa puhkõkeskus, vana kuulkerik om aastast 2021 Lauri ja Lenna umandusõh ja ehitüs käü. Aig näütäs, mis ja määne loss sinnä' tulõ.

Obinitsa om olnu 2015. aastal soomõugri kultuuripääliin. Toda tähesära saaki-i kunagi maaha mõskõ', ku ka tahasi'.

Obinitsa jätkas Setomaa juhtiva tiätrekülänä. Näütemängõ mængti jo edimädsel Eesti aol Kalju majah, nõukaaigu kultuurimajah, koolimajah, sis Lutsu majah, ku sääil Hörna Rieka oll' aamõtlik kultuurimaja juhataja ni kõrrald' lihavõõtõmaad. Mitukümend aastat om ant keväjidõ rahvalõ vahtsõnõ näüdend. (Näütes 2005–2015 sai valmis ja tull' lavalõ kümnekund Kauksi Ülle näüdendit). Siikh etendedi edimäne seto vabaõhutükk „Taarka“ ja ildampa „Obinitsa“. Siikh luudi Taarka Perimustiätre ja etendedi tollõ etendüsi. 2021. aastast pääle tegutsõs Obinitsa Uus Teater. Joba toist huuaigu tulõ vällä vahtsõnõ tükk. Nigu nõidus! Obinitsa häitses!

Ullidu rassõ päiv oll täambä

Kõgõpäält tull arvu saia', midä kolmõs erineväs ülesastmisõs rattidõga' kohvrihe om vaia panda'. Vähäbäga' mängi-is kuvvagimuudu vällä. Mõni kaalukap asi oll targõp läm-mäl suvõpääväl sälgä panda', ku õt rõivakotih üteh vitä'. Ja hüä, õt aiksahe tulõma naksi, Toompääle Piiskopi aida olõ-õi kergeti.

Ku Verskast tulnu' nuur-sootska Operi Rain uma kiioraga' aamõdligult Piiskopi aia täambätse seto programmi avatus oll kuultanu', läts päiv vallaõ Jussikõsõ ja timä säitsme sõbraga'.

Ku leelokuur Siidisõsarõ laul, oll aigu rõivit sälgä ja ehtit kaala panda' – seto rahvarõividõ demonstratsioonis. Ja sis kõrraga' ruttu sälast ar' votta', õt tandsukava ündrigu'-pluusõ' asõmalõ saia'.

Väigokõnõ rõividõ vaeldamisõ telk jäi muidogi' 20 inemisõ jaos kitsas. Kiä sisse maha-as, sai kõrval moro pääl tuud tetä'.

Ja om õks hüä kül', ku üttesamma tandsukavva opva' inemisõ' nii Talinah ku Verskah! Lõõnõst tulnu' rahvas sulandu juuskvalt ja kõik tull väiga' ilostõ vällä! Seto folgil mi kõrda viil suurõba ütisjovvuga'.

Pääle kolmandat ülesastmist ma olli jo tävveste läbi, a Modusõ tandsutrupi noorõ' tei' mänglevä kergüse ja professio-naalsõ lavanaarahusõga' viil üte tempoka tandsukava otsa! Mu siiras imehtlõs!

Ja saigi' täambäne pikk programm läbi. Mi lõpõdi kuuh publiguga' seto tandsa tandsih. Nimä' sai' kõrda kül'!

A vot tuu Toompäält allasaminõ – tuu võtt jo aigu!

Aifumma sootska Piretile, kiä tandsuväke nii lõõnõh ku põhah oppas ja kiä meid täambätsest pääväst läbi vidi!

TOOMTALU INGRIT

Seto jago Võroh oll väkev

Võromaa laulu- ja tandsopido peeti 14. maikuu pääväl Kubijal.

TORMI PIRET

Õigõhe oll' pido plaanit pitä' 2021. aastagal inne II Seto tandsopito, a läts, nigu läts. 2022. aastagal sai pido ar' peet ja päälavastaja Laine Andre soovist oll', õt setodõl olõsi' Võromaa pidoh uma eräle jago. Säädjast pallõdi Tormi Piret. Kaemalda' tuu pääle, õt kolmõ asja tetti edimäst vuuri – seto jago oll' Võromaa pidoh edimäst vuuri; Laine Andre oll' Võromaa pido päälavastajast edimäst vuuri ni Tormi Piret oll' Võro seto jao säädjast edimäst vuuri – lää-äs pido sukungi aia taadõ.

Setokõisi oll' rõõmotegevähe pallõ ni näide jago oll' tõisist kõvastõ eissagamanõ. Pais-tus, õt eiski päävõpiltngu' jäie' setokõisi, suu ammulõ, kaema, unõhtõh piltä võtmisõ täv-veste maaha. Kuvvamuudu tõisildõ saia' arvu tuust, õt ütehi aolehe õi muuh avaliguh pildikogoh olõ-õs setodõ tandsõ- ja laulujaost piltä. Üts kimmäs tandsja haard' tuu pääle kõnõ-massina ni kõlst Lõuna-Eesti Postimehe piltnigulõ. Pääle tuud tšuuatõnõ setokõisi piltä panti õks kaemisõst vällä.

Ilopiltä jaost oll' pedäjjidõ ala tett pildisain. Seto jao laulja', tandsja' ni pillimängjä' korjusi' kõik üte pildi pääle ja tast saa kokko lukõ', ku pallõ meid õigõhe oll'.

Kõnõldõh seto jaost, tulõ pääle naada' tuust, õt kogo pido oll' säet ku suguvõsa kokkokorjuminõ. Säänest-muudu oll' pidokotusõ vällä-nägemisõgi. Õga jao vedos-nik sai kaia' umma jako piimä-puki otsah. Lätsi makki' sis taa piimäpuki otsa, saatõst seto-kiilne „Sedä seto tandsu“. Laul kasus kõvõbast ja kõvõbast, a

Tormi Pireti tandsovägi.

tandsoplatsi pääl olõ-õi edikeda' nätä'. Päältkaeja' pinka pääl nakasõ' otsma, kost tuu lauluhelü tulõ. Ma saisa säläga tandsoplatsi poolõ ja jovva-ai ar' imestä' nelä joro kuuhtuud – mäest ala tulõva' seto' täv-veste üte kibõhusõga. Kimmäs ja uhkõ sedä seto tandsu, sedä seto tandsu lätt kohki poolõ mäe pääl õkva ku nõidussõn-nust, mia pand unõhtama kõik muu ümbretsõõri. Tunnõh om ullidu väkev – judina' juuskva' sälgä müüidä ala ja silmä' lääva' hämmest.

Käänä hinnast ümbre. Nelli inimjorro õkva ku lättekõsõ' nakasõ' joudma tandsoplatsi pääle – kats välähuulsõt, valõ-vaih rõivih, tsõõriga ümbre aia; kats keskmäst, mustah rõivih ja pikebät, maaha märgit joo-nõkõisi pite. Õkva kuuh laulu lõpõhtusõga omma' kõik nelli rivvi tandsoplatsi pääl ja kogo plats seto rõivih inemiisi täüs.

Uhkõ ja väkev laulu-

Võromaa laulu- ja tandsopido seto plokil läts tuuperäst hõste, õt:

- Setomaal ja Võroh om viländ lauljit/ tandsjit, kinkä jaos maakunna pidoh seto jaoh osalõminõ om tähtsä – **Toomiku Siiri** ja **Helmeakaala**, **Vabarna Jane** ja **Verska Naase**, **Tarrosõ Aira** ja **Mokornulga leelokuur**, **Saaremetssa Janeka** ja **Lustiline**, **Varjundi Piret** ja **Poloda Piigad** ni **Hõbehall**, **Sontsi Karin** ja **Miktämäe kooli folkloorirühm**, **Tormi Piret** ja **Värskä Iginoored** ni **Hõbõhõdsõ**;
- Võromaal löüdü üts tandsõoppaja, kiä pelgä-äs seto plokih üteh tetä' – **Jaanson** **Marianne** ja **Võrukaelad** ni **Siisik**;
- Talin ja Harjumaa saisi' Setomaa sääl takah – **Väizene Astrid** ja **Harku Harakad** ni **Tammed** ja **Toomed**; **Tormi Piret** ja **kultuuriklubi Setoluu** ni **Megamodus**, lisast karmoškamängjä **Tormi Ando Temmo**;
- Tarto liin and' karmoskamängjä' **Grünbergi Maria** ja **Jürisoni Mairolti**.

mäng „Rikas ja vaenõ“. Võro seto leelokoori Helmeakaala iistvidämislõ.

Kõrraga om platsi pääl soo pido kõõ suurõp tsõõr ni mängmä nakasõ' karmoškamängjä, kiä olõ-õi püü-nel helütõrrõ takah, a omma' tah samah, tandsotsõõri seeh.

Karoobuška, subbota, serjooža – kõik seto rõivih mehe' ja naase', poiskõsõ' ja tütrigu' tandsva' ütekuuh.

Sis teevä' mehe' ruumi naisilõ ja tulõ Võromaa pido edimäne tävveste kotusõ pääl sündünü tands – kargus. Tõist õkva samasäänest kargust

saa-ai ilmahki kohki olõma.

Perämädsest tandsost haro-nõsõ' naase' puultsõõri pääle, õt kaia' miihi kasatskit. Ka soo tands om tävveste kotusõ pääl sündünü, tõist samasäänest saa-ai ilmahki kohki olõma. Miihi tands pand naase' kiu-hkama ni kässi kokko pesmä. Kasatsk omgi seto plocki lõpõhtusõst.

Olõ lõpmalda' õnnõlik. Ja tenolik. Ti olli' ilmkistumalda' ilosa' ja kogo seto jago niipallo väkev, õt päävõpiltngu' tei' õigõhe – säänest illo suta-ai pildimassinaga kinni haarta' ka kõõ suurõp pildimeistre.

Ja viil olõ ma ütlemäldä' uhkõ. Ti kõigi ja õgaüte pääle. Mi tei tuu ar'. Meil olõ-õs eräle laulukuurõ, tandsopunta õi pilliparka. Kõik tei' kõkkõ, eiski pillimängjä' lauli' ni tandsõ'. Soo oll' seto kultuuri plock.

Las jäää' „Pido mi moro pääl“ mi süämehe! Vahtsidõ kuuhtegemiisini!

Koolilatsõ Alsungah laagrih.

Kala Ingriti kogo pilt

Seto koolinoorõ' kärevä' Lätimaal

KALA INGRIT

majandusoppusõ vedosnik

Majandusoppusõ man olõmi kõõ õks tähtsast pidanu' tuud, kuis paigapäälst kultuuri ja loodusvara võimalusi parembahe tundma saia' ja tuud müvvä'.

7.–8. juunil kärevä' Setomaa kolmõ kooli ettevõtligu' noorõ' Lätimaal, suitõ man kaemah, kuis nimä' umma kultuuri ettevõt-lusõh kasutasõ'.

Alsunga liinah saimõ tiidmisi näide rõivist ja söögest, meele opati laulõ ja tandsõ. Mito opitarrõ, muuseumi, kindlusõh ja mere veereh ringi käüminõ

andsõ ülevaato säälsest elost ja tegemisist.

Mi noorõ' saiva' hõste hak-kama Alsunga koolirahvalõ ummi opilasfirma toodõtõ tut-vustamisõga. Oll' pallõ küüsü-misi ja kitmisi. Suitimaa om meist kavvõndõh, a sääl oll' meil sõbrakõisi inne ja no' om viil inämbä.

Lastõaia-lastõ laulupido

1. juunil, lastõkaitsõpääväl oll' Võromaa lastõaidu laulu-pido „Suur seiklus“. Pido oll' järekkõrrah kuvvõs ja pühendet Võromaa lastõaidu 105. sünnü-pääväl. Sool pidol käve 17 Võromaa lastõaidu 447 latsõga.

Pido toimu Tamula veereh Roosisaarõ välilaval, kohe minti ütidesh rongkäügi Tamula promenaadi pite. Tandsu', laulu' ja liikumiskava' opsi' sel-geest Võromaa lastõaidu muu-sika- ja liikumisoppaja'. Lavas-tusgrupih olli' Tea Kõrs, Kadri Mähar, Annika Pilvistu ja Merle Kõivumägi. Latsi saat' ansambli Pro-C-duur kuuhsaisuh Toomas Ojasaar, Siim Reedo ja Margus Priks. Pido oll' kokko säet põnõvidõ reisisõikluisiga. Sool ilosal pidol käve' üllatüskülä-lisinä ka Võro maakunna uma-valtsuisi juhi'. Setomaa vallast lauli' ja tandsõ' pidol Verska las-tõaia, Meremäe Tsigupesäkese ja Obinitsa liitühmä latsõ'. Oll' väiga illos pido!

LEHESE ESTER

Võromaa lastõaidu laulupido toimu Roosisaarõ välilaval, kohe minti ütidesh rongkäügi.

Kanarbik-Pettai Terje pilt

Jalaja Nasta näütuse vaadö.

Sundelli Harri pilt

Jalaja Nasta käsitüü näütüs uut kaejit

Šoo kevjä langösi mi Obinita setokunstö galeriilö osas avvulinö ülesannöh säädä' üles näütüs Jalaja Nasta käsitüüdest.

KAUKSI ÜLLE

Om suur avv ja usaldus, öt Nasta tütar Heliste Leida tahtsö mi Kunstizaalih uma imä ime-lidsi käsitöid kaejidoğa jaka'. Päävä' inne 21. maid olli' ärevä' ja mötlömist ni paiguta-mist täüs. Tull' müüblit liigta', nuhki', pühki' ruumö kevä-jädses ni säädä' kökkö nii, öt saanu' ka käsitüülinö öka lini-geotsa ni kirja hüäst korgusöst kaia'. Abis olliva' Obinita kul-tuuripääliina aost tellit puidso'sirmi', minga sai ruumi kesk-paika pinda mano. Heliste Leida ja Ahvena Maarika olli' koos-tanu' üle 40 eseme kotsilö kir-jeldüse' ja tollö toimöt keelelid-

sölt kõrdapiteh ar' Palmi Silvi. Orava Kairi avit' välläpanökit tetä'. Ma olli küll pääd töisilö naisilö tennü, a kuis tetä' kõrra-linö pää Dubaist tuudu manne-keenilö ja kuis tälle seto saabas jalga saia', tuuga oll' tegemist. Ödagu inne avamist kai Leida piaaigu valmis välläpanökit ja pallöl' pühäserätte mano ikoo-niköisi mano panda', öt inemi-sil olös öks selge, öt mis tuu pühäserätt om. Nii alaski näü-tüsehummok Evaril kivisaina sisse mulkö puurmisöga. Appi tull' mi galerii mitteaamötlük elektrik-fotograaf Harri Sun-dell ja saimiki kõikö kõrda. Ka esä Viktori mullö kingit Pühä Katariina pühäne, mis Kree-kast tuud, sai väärilidsö linige näütuse aost ümbre. Katarii-nal om ikooni pääl vokiratas ja ka Nasta röivit kandva manne-keeni iih om Nasta vökk. Hüäl meelel lainas Kuusingu Toomas meele näütuse aos vällä ka Heliste Leidast maa-lit portree.

Avaminö oll' pidolik, Heliste Leida vahtsönö kuur Leelo-kandja' astsö üles kontser-diga. Nä tutvusti' Leida vaht-söt CD-d „Leeloga läbi elo“. Laulöti, jutustödi, lavva pääl olli' mitmö' söira', piiragu' ja makö' koogi', Leida imelinö tort ja Kirsi talo pernaissi hörgutisö'. 1912. aastagal Miiakse küläh sündünü Jalaja Nasta (Anas-tassia Jallai, 1912–1981, näiona Kivilätte) käsitüü hulk om suur. Tä oll' päämidsölt pühäserätte ja hammökirju kudaja, näütü-sel om vällä pant viil timä tüü-riista', koti', tiranigu', palaja röiva', Leida heegeldet linigu' ja tütrele Helenilö ummöld röiva'. 22. juunil kirof uma teno Leida külälistöraamatuhe president Alar Karis. Provva Sirje Karis uursö ka näütüst lähembält, timä om jo mitmit muusöummö juhtnu uma eloh. Nüüdses om näütüst tulnu tutvustada' joba hulgalö küläs-täjilö, koolilatsilö Tartost ja Leisist, hollandlaisilö ja Narva

veneläisile, niisamatö koori-lauljilö Tartost ja viil pallö-silö. Näütüs lätt hinge, ku viil mano ka könölda'. Seto naase mustist ello kirjeldäväh jutuh ette tullöv, öt tetti pallö käsi-tüüd, saa kujo ja värmi. Ine-misö' imestäse', ku nägevä' tikit kumaku ütesugumast hüvvä- ja pahepuult. Ögatahes olömi saanu hüvvi sõnno kuulda' ja usumi, öt originaalsö seto käsitüü ine-mistö silmä ala tuuminö liht-sah vormih om öigö asi. Pia-i tuu peräst originaalfreskosit üle värmmä öga sainu mus-tas värmmä ja vakstuid lakkö riputama. Näütüst saa kaia' suvö lõpuni. Ku Kunstizaali uss om kinni, sis vöti ja giid omma' galeri-ih ja saatki kaema minnä'. Külä-pääväl, 25. juunil om galerii ja Kunstizaal vallalö piletildä', niisamatö avatu' käsitüütalla päivil 9. ja 10. juulil ku ka kosti-pääväl, 13. ja 14. augustil. Olödö' oodöt!

9.–10. juulil saa Setomaal käsitüükotussit nätä'

KALA INGRIT
MTÜ Seto Käsitüü Kogo vedosnik

Minevä aastaga algatimö Seto-maal vahtsö sündmusö, käsi-tüütalodö vallalistö ustö päävä. Huvilisi jagosi ja timahava om plaan jälki kõikö galerii', talo', müügikotussö' vallalö tetä'. Oodami 9. juulil kellä 11–18 ja 10. juulil kellä 10–15 teid kõikö küllä. Tuul pääväl saa nätä', käsitüüvälläpanökit „Erisagamatsö' kirä“. Saa tetä' näpotiüid ja osta' käsitüüd ni söögikraami. Saa kaia' taloh ringi ja põnovust om ka latsilö. 18 kotust, miä' omma' val-lalö: Näpotiüü kotus Matsurih, Seto ateljee-galerii Obinitasah,

Rikka Ivvani talo Küllätüväh, Kriisa talo Litvinah, Seto Sulbi

seebi-ja kaatsapuut, Ilolitse' naase' Lepa taloh Velnä küläh,

Obinita muuseum Tobrovah, Meieselts Meroos Meremäel, Lea Nõuliku põrmanduröiva' Karisilla ristih, Käsitüüselts Kirävüü Verskah, Niitsiku kõrts, Paloveere hoidlatalo Verska Talumuuseumih, Hingla talo Saabolda küläh, Võõpsu külä-selts tsässona man, Uma tettü Vasla küläh, Toomömäe talo Maagökonö Saabolda küläh, Vana Jüri seebipuut, Piusa Savi-koda. Kögöst saa lähembält lukö' www.visitsetomaa.ee ja www.kogo.seto.ee. Paigapääle söitmisö jaost tulöva' kaardi' nii arvutihe, telefoni ku ka papró pääle. Oodami!

Käsitüülaagri Kriisa taloh.
Toomatalu Ingridi pilt

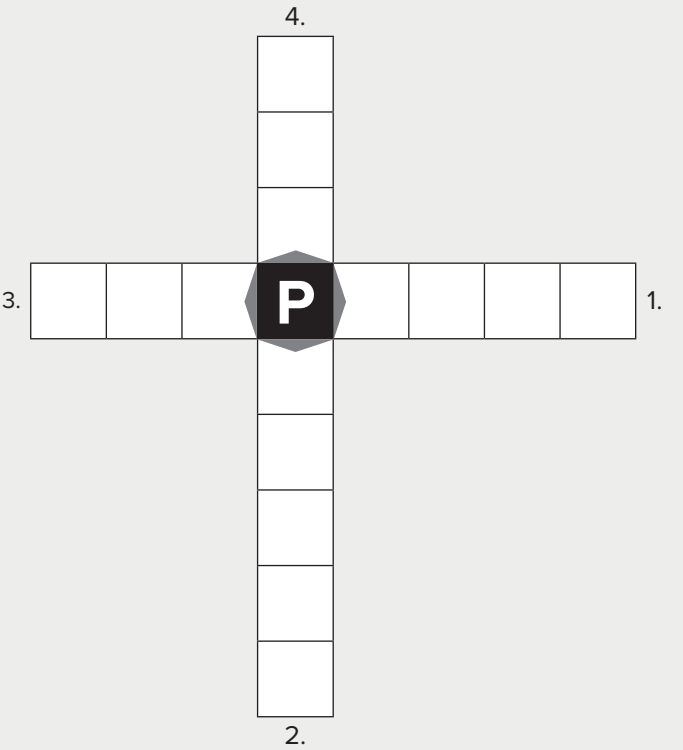
LATSINULK

Merca

MAMMAGA MÖTSAH

„TÄÄMBÄ LÄÄMI MÖTSA,“ ÜTEL' MAMMA.
„KAEMI, KAS MAAŠKIT JOBA ANDAS.“
„A KIÄ NÄID AND?“ KÜÜSSE HEDO.
„KIÄ, KIÄ... ÖKS MÖTS.“
„A KUIS MI MÖTSA SAA?“
„TIID PITE.“
„MÄÄNEST TIID PITE?“
„MÖTSAH OLÖ-ÖI ASFALTTIID, MÖTSAH OLÖ-ÖI SUURTIID, MÖTSAH OLÖ-ÖI RUUSATIID EISKI. MÖTSAH OMMA' RAA'. MÖTSAH KÄÜT ÖKS RATUPITE.“
„MIÄ MI MÖTSA ÜTEH VÖTA?“
„KORVIKÖSÖ VAI KRUUSIKÖSÖ, TOPSIKÖSÖ VAI TOORBAKÖSÖ. A KARMANIHE PANÖ ÖKS PISU LEEBUSKAT.“
„A MILLE LEEBUSKAT, MAMMA?“
„A TOLLÖ, KU MEELE TÄÄMBÄ VEREVIT MAAŠKIT ANDAS, SÖS MI PIÄT MÖTSARAHVALÖ JO MIÄKIT VASTA ANDMA. MÖTS OM MÖTSARAHVA KODO. TAH ELÄSE' MÖTSAIMÄ, MÖTSAESÄ, MÖTSALATSÖ', MÖTSATSIRGU', MÖTSAELÄJÄ'. KU MÖTSA LÄÄT, PIÄT ÜTLEMMÄ: „TEREH!“ KU MÖTSAST TULÖT, PIÄT ÜTLEMMÄ: „AIÜMMA, MÖTSAKÖNÖ!“ KU OLÖT MÖTSAST MIÄKIT VÖTNU VAI SAANU, TULÖ JO VASTA KAH ANDA'. KOŠT KOŠTI VASTA. MI SAA MAAŠKIT VAI SIINI, A VASTA ANNA LEEBUSKAT.“
„KAS MI MÖTSALATSI NÄE?“ TAHT HEDO TIIDÄ'.
„KU MI VEREVIT MAAŠKIT LÖVVÄ, OMMA' MÖTSALATSÖ' JO NÄID VÄRMMAH KÄÜNÜ'.“
„JO NIMÄ' TAHTVA' SIS LEIBÄ KAH. KAVVA SA ÖKS NAID MAAŠKIT JÖVVAT SÜVVÄ',“ ARVAŠ HEDO JA PANÖ LEEVÄTÜKÜ KANNU PÄÄLE. AIÜMMA!

MÖISTATUS

KIRODA' KRUUDUKÖISI SISSE VASTUSÖ'!
KÖIK SÖNA' ALGASÖ' P-TÄHEGA JA KESKELT.

1. MÖTSAELLÄI
2. MÖTSA PUU
3. PUUST MADALAMP TAIM
4. KODOELLÄI KIÄ MÖTSA ÜTEH TÜKÜS

Pühitsedi Kooseri Viivika mälestuspink

5. mail saisis Meremäe kooli iih hulga rahvast, ot avada' Mere-mäe kandi muusiga- ni kultuuri-vedosnigu Kooseri Viivika mälestusest pink. Timä elolang läts katski 2020. aastaga sügüse, ku latsõ' naksi' vahtsõl oppõaastagal koolipinki nühkma. Tuuperäst om märgilinõ, ot just Meremäe kooli ette, Viivika kodo lähkohe sai pink, mia saa istmisõpaigast ni mee-

nutuisi ja mälestüisi jagamisõst. Viivika oll' tukõv ni teküs hing, kedä miilde tulõtadas ja mäletädäs. Looda, ot soo pink saa armsast nii Viivika perrele, koorikaaslaisilõ, lähembilõ ku kavvõlitsilõ tutvilõ, kiä' hoitva' timmä umah meeleh ni mälestüisih. Looda, ot Viivika mälestüspingikõnõ saa hõõrutust niisama tihtsalt ku koolipinki.

Pingi pühits esä Peeter. Uma

lauluga õnnistivä' pingikõist Meremäe-Obinitsa naiskuur, Seto Miihi Summ ja Mokornulga leelokuur, puhkpillil Vahtsõliina puhkpilliorkestri. Meremäe koolih jätkusi viil MONK-i aastagalõpu kontsert, minkaga tähistedi jo 16. tegut-sõmisaastakka. Pallõ aastakkõ koorilõ ni koori juhilõ ja dirigendilõ Helmi Valdurilõ.

VABARNA JANE

Pingi vallalaulminõ.

Sundelli Harri pilt

Suvõsündmusõ'

- 1.–2. juuli Seto Folk „Loo ilu“ Verskah.
- 2. juuli kell 13 leelopäiv Verska laululaval.
- 3.–6. juuli latsilaagri kihäle ja meelele „Lase mul olla laps“ Kuksina spordi- ja vanaaokeskusõh.
- 9. juuli kell 14 seto jaanituli Treskih.
- 9.–10. juuli avat käsitüütalodõ päiv Setomaal.
- 11.–17. juuli Verska korvpalli suvõlaagri Verskah.
- 15.–17. juuli suvinõ tangolaagri Obinitsa puhkõmajah.
- 15. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 15. juuli kell 20 2 Quick Start, Genka & Paul Oja Treski Küünih.
- 16. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 17. juuli kell 13 XIX Võromaa maatiatripäiv Säpinä Haina küünih.
- 20. juuli kell 13 VIII seltskunnalaulupäiv „Laula üte laulukese ...“ Treski Küünih.
- 21. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 22.–23. juuli Ostrova festival XII Ostrovah.
- 23. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 26.–29. juuli Lummo Kati leelolaagri Nedsäjäh.
- 28. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 28. juuli kell 20 inne päänitsapäivä iloõdak Verska Talomuusiumih.
- 29. juuli päänitsapäiv Saatseh.
- 29. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 29. juuli kell 19 Karl-Erik Taukar Band / Zetod Treski Küünih.
- 30. juuli kell 12 Petsere kooli kokkotulõk ERMih.
- 30. juuli kell 19 „Petserimaa igatsus“ Säpinä Haina küünih.
- 5. august kell 19 Vana Baskini Tiatri, Gertrud Larsson „Metsas ei kuule su karjumist keegi“ Anzelika mahetaloh.
- 5. august Seto Kuningriigi latsipäiv Luhamaal.
- 6. august XXIX Seto Kuningriigipäiv Luhamaal.
- 7. august kell 19 „Nigu nõidus“, Obinitsa Uus Teater Obinitsa Galerih.
- 12.–14. august Treski muusika- ja inspiratsioonifestival Treski Küünih.
- 13.–14. august Seto kostipäiv Setomaal.
- 13. august kell 18 „Kolm hinnapakumist“. Teater Tungõl Talinast Obinitsa Galerii aiah.
- 18. august kell 19 „Nigu nõidus“, Obinitsa Uus Teater Obinitsa Galerih.
- 26. august kell 19 Terminaator, Kuperpilli' Treski Küünih.
- 27. august kell 11 XXII Lüübnitsa sibula- ja kalalaat Lüübnitsah.

VEERNA VORKATS

SETO KIILNÕ TIAATRE

ETENDUSED:

N 30. juuni "Tandsotahvaja" ni laululaaditaja" Setomaal erapeol

L 2. juuli kell 16.00 "Tandsotahvaja" ni laululaaditaja" Seto folgil Reegi laval

L 6. august "Tandsotahvaja" ni laululaaditaja" Seto Kuningriigipäeval

L 27. august "Setomaania" Lüübnitsa Sibula- ja kalalaadal

Info tel 5177614,

FB Seto kiilnõ tiaatre Veerna Vorkats

HEINAR SUUVERE

17.02.1969 – 04.06.2022

Velekene, sa õks väiga' noorõkõnõ, ot sinnu liiva sisse lesatamma panda', maa sisse magama jättä'. Sinnu õks haigõst haarõti, sinnu tõppõ tõmmati. Koolukõnõ sis tull su mano kogonista, kadsukõnõ tull sullõ kaalaümbrelle. Ku saasi', annasi koolu kohtohe, kadsu ma veesi kantorahe, a olõ-õi koolul kohtit õga kadsul kantorat. Olõ-õi mul midägi' tetä', olõ-õi kohegi' minnä'. Säane om soo elo säädüs.

Kats sõsarat jääs sinnu takah ikma, kuus sõsaridõlast sinnu perrä kahitsõmma, mi perre harokõsõ' käävä' havva man halõstamah, kääpä man kumardamah. Sada sõpra, tuhat tutvat pidävä' sinnu meeleh kulladsõ sõnaga', hõbõhõtsõ tenoga'.

Sa olli' hüä süämega', ütle-es kunagi' kinkõlõgi' kurastõ, õga halvust halvälõgi', kuri sõna oll sul kullakõnõ, halv sõna oll hanikõnõ.

Midä mii' ja sõbra' omma' ülnü', ot kuis mi kõik sinnu mälehtä:

Ma tundsõ kõõ, ot sa periselt hoolit, eiski' ku mi sagõhõhe kokko saa-as, mi elli tõõnõtõõsõst liisnalt kavvõh.

Hiinarih oll pallõ hüvtüst, tä oll suurõ süämega' inõminõ, kõõ abivalms. Tä om minnu pallõ avitanu', üteh mõtõlnu' nuid asju, midä tä tiidse ja tundsõ.

Tä and soovtuisi, a aja-as umma mõtõht pääle. Hiinaril oll hüä nalasuun ja must huumor, kõõ suurõba murrõ aol mõistõ nalja tetä' (ku tä maja maaha palli, viimätsil päivil haigõmajah).

Tä jagi uma leeväpalakõsõ ütskõik mäntse eläjäga'. Ütskõik kohe tä läts, õgal puul oll täl määnegi' ellägi, kiä oll tä sõbra-kõnõ, olli' nuu' hobõsõ', pini', kassi', kodoaia varõs ja maalõ tul-lõh tõi kõõ tsirgalõ siimnit vai saiapalakõisi.

Ja nii latsõkõisi ku sugulaissi ja tutvildõ jaos oll täl kõõ määnegi' kost üteh. Tä täks kavvõndõh tüüh ollõh mõtõl mi kõigi pääle, ot midä kinkõlõ võisi' vaia olla' ja kõlbada' tuvva'.

Ku kiäki' küllä tull, sis päämäne oll, ot küäläisil olõs hüä olla' ja üüsesjääjäl pehmeke asõ.

Ku kiäki' timmä avit, sis tä tehñäs süämeist, ütäl „suurõ' teno!“ . Viimäts mintani' oll täl viil luutus ja tekk plaanõ, ot kõiki meid hindä poolõ küllä kutsu'. No' sis mi naka kauma kääpale, pia timmä meeleh süämehe, kuuh ollõh tulõda miilde timä armast olõkit. Jumalalõ peri hingeke!

Sõsarõ Õio ja Üllä ummi latsi ja latsõ-latsiga', kõõ hõimu ja kõigi sõpruga'

SÜNNUPÄÄVÄ' JUULIH

Hade Aleksandra – 96

15. juuni
Trõnnõ leelokoori
innine laulja

Nassari Elvi – 65

1. juuli
Sõsarõ leelopargi
vedosnik, sõnolinõ,
Seto Kongressi
Vanõmbidõ Kogo liigõh

Hundi Veera – 87

3. juuli
Ilolisõ leelonaane

Kuusingu Nikolai – 80

4. juuli
Hõpõhõimu laulumiiis

Veesaarõ Anne – 65

4. juuli
näütlejä, Siidisõsarõ
leelonaane

Laari Maivi – 61

5. juuli
ettevõtja

Purje Kaja – 62

10. juuli
Siidisõsarõ leelonaane

Koseri Aino – 63

11. juuli
Ilolanga leelonaane

Mägipõllu Aime – 61

11. juuli
Helmise leelonaane

Kunsti Eevi – 59

11. juuli
Kuldatsäuga leelonaane

Mägiste Ketsia – 73

13. juuli
Meremäe-Obinitsa
naiskoori laulja

Alveri Vaeke – 67

13. juuli
Kuldatsäuga leelonaane

Raali Ain – 48

13. juuli
pillimiiis ja ollõmeistri,
Seto Miihi Summa laulumiiis

Reimanni Nele – 59

15. juuli
haridus- ja kultuuritegeläne

Lennuki Lembit – 63

16. juuli
sorrõseto

Kutsari Karoliina – 20

16. juuli
Kullakõsõ leelotütrik

Liinamäe Eevi – 81

19. juuli
seto elo ja kultuuri hoitja

Noormetsa Maria – 76

20. juuli
sõnolinõ, Ilolanga
ja Kullakõsõ vedosnik

Haavalo Helis – 43

23. juuli
Siidisõsarõ leelotaja

Verrevi Hele – 68

24. juuli
Meremäe-Obinitsa
naiskoori laulja

Metsa Helve – 68

25. juuli
Hõpõhõimu leelonaane,
Seto Latsi Kooli oppaja

Hirsigu Mari-Lii – 32

25. juuli
Sõsarõ leelopargi laulja

Ilvese Kätlin – 20

25. juuli
Kullakõsõ leelotütrik

Kulinitši Valentina – 93

26. juuli
Sõsarõ leelopargi innine laulja

Kõomägi Kärõl – 21

26. juuli
Meremäe-Obinitsa
naiskoori laulja

Tennosaarõ Kelly – 20

26. juuli
Kullakõsõ leelotütrik

Karbi Valli – 68

27. juuli
Sorrõseto vedosnik,
leelo- ja pillinaane

Linnasaarõ Elsa – 81

28. juuli
lehelugõja Petserih

Kudre Helena – 74

28. juuli
Kuldatsäuga leelonaane

Rohu Svetlana – 61

29. juuli
Madara' ja Ilolisõ leelonaane

Krepka Helga – 73

31. juuli
Sõsarõ leelopargi laulja

Utsali Maret – 39

31. juuli
Hõpõhelme' ja Meremäe Mehe'
leelonaane

Setomaa Vallavalitsus
suuv õnnõ:

Maria Mjartseva	97
Ludmilla Jäämets	90
Paul Heimar	89
Olga Pinke	87
Ljudmila Pähn	87
Kalju Moro	85
Liivi Härma	85
Peeter Kattai	84
Maria Selezene	84
Mare Kaisel	84
Ivo Laanetu	83
Sofia Kullmann	83
Mare Poll	82
Helju Kuuse	82
Olga Udu	81
Heli Leivo	81
Eevi Liinamäe	81
Niina Liivamägi	81
Ülo Sisas	79
Ellu Pillak	79
Aleksandra Talo	78
Aino Sikk	78
Paul Urb	78
Laida Kütt	77
Osvald Kütik	76
Harri Sööt	75
Õie Saarestik	75
Valli Martihhina	75
Mare Lallu	74
Elle Suss	74
Evi Kirsi	74
Helena Kudre	74
Eevi Reinvalt	73
Liivia Kann	73
Leili Kann	73
Vladimir Stepanenkov	73
Ketsia Mägiste	73
Ülo Liivago	73
Paul Kütimaa	73
Valentina Novak	73
Leo Tereste	73
Paul Karing	72
Valentina Morozova	70

Õnnitlõmi tillõkõist
vallakodanikku!

SEBASTIAN
TIITSON

Leinämi

† Õie Lõhmus
† Loreida Ujamägi

XXIX
SETO KUNINGRIIK
LUHAMAA / 6.08.2022

12.00 KUNINGRIIGIPÄÄVÄ VÄLLÄHÕIKAMINÕ

VALITAS VÄLLÄ KUNINGRIIGI:
Kimmäs seto keele kõndlõja, koorikõnõ ja pillimiiis, kargusõ- ja kasatsikikargaja,
sõrakiliija, leevä- ja piiragukidsaja, veini-, taari- ja ollõteglaja, handsaaja,
näpotüteglaja, vägüüsi, kalamiiis.

ÜLEMBSOOTSKA VALIMINÕ / SÕAVÄEPARAAT / KÄSITÜÜLAAT / KIRMASK

Näemi' Seto Kuningriigih!

www.visitsetomaa.ee

